

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 4 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyiltár ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, január 24.

Mal számunk főbb közleményei:

- Vesércikk: Vámháború.
- A dobrai választás titkai.
- Páris Gábor nyugdíja.
- A csanádi háborúság.
- Aki fölrobbantotta magát.
- Rudnay lemondása.
- Aktuális emberek.
- Az öngyilkos adósságai.
- Vámháború Szerbiával.
- A híres Lakatosok.
- Leszartak egy rendőrt.
- A D. M. K. E. és a Fehér Kereszt.
- Kétaxás ember halála.
- Andrássy béke-terve.
- Tárca: Bakfisok közt. Irta: Lia.
- Csarnok: 70,000 korona. Irta: Maczkó L.-né.

Vámháború.

Arad, január 23

A szerb-magyar határt elzárták. Szerbiával vámháborút kezdünk. Szerbia méltóságán alul valónak találta, hogy Ausztria-Magyarországnak a szerb-bolgár vámegyezségre vonatkozó követeléseit teljesítse. Hát most következik, ami a szerb méltósággal talán jobban összefér: a szerb sertés és a szerb gabona nem jöhet át a határon.

Hogy mit jelent Szerbiára a velünk való vámháború, még pedig különösen magyar szempontból, azt az áruforgalmi adatokból könnyű megítélni. Szerbia ugyanis az 1904. évben kivitt Magyarországra 52 millió korona, bevitt Magyarországból 11 millió korona értékű árut. Már most figye-

lembe veendő, hogy Szerbia összes exportja a 60 millió korona körül mozog, tehát $\frac{5}{6}$ részben Magyarországra irányul, holott Magyarországnak Szerbiába való kivitele az összkivitelnek alig egy századrésze. Vegyük hozzá, hogy a mi kivitelünkben Szerbiába csak három árucikk van képviselve 1 millió korona értékkel: fa és szén, bőr és bőráru, vas és vasáru. Ellenben Szerbia kivitele Magyarországra Szerbiának főgazdasági termelését öleli föl: 9 millió korona értékű gabonát, $2\frac{1}{2}$ millió korona értékű fűzeléket, gyümölcsöt, 36 millió korona értékű vágó- és igásállatot, 3 millió korona értékű más állatot és állati terméket. S hogy teljes legyen a kép: Szerbia 1892. január 1-étől 1904. december 31-ig kerekszám 321 millió korona értékű állatot és húst importált monarchiánkba. Hogy mily következményei lehetnek tehát Szerbia gazdasági életére egy monarchiánkkal való vámháborúnak, nem nehéz elképzelni.

Mindazonáltal a vámháború, ha Szerbiának árt, árt nekünk, s árt Ausztriának. Némelyek szerint Ausztriának jobban árt. Ezek véleménye szerint a szerb állatbehozatal tisztán osztrák érdek és a magyar állattenyésztés sérelme. Ausztria nehogy ki legyen szolgáltatva a magyar mezőgazdaságnak az állat, illetve a husárakban, mindenkor tőle telhetőleg támogatta a balkáni állatbehozatalt és Ausztriának nem az a fő érdeke, hogy Szerbiában iparcikkeket helyezzen el, inkább az, hogy bizto-

sítsa magának azt az állatimport mennyiségét, melylyel tőle telhetőleg gyengítheti a magyar állatárakat. Ausztria részéről érthető is ez. Utóvégre is abban a pillanatban, amikor a közös vámterületre nem lehet behozni a szerb élőmarhát, verseny nélkül áll a magyar állattenyésztés és míg csak a drágulás importképessé nem teszi az amerikai sózott húst, a magyar állattenyésztés diktál husiegyezéseket, ami azt a veszedelmet is magában tartja, hogy egyéb élelmiszerek is a husárral haladnak az emelkedésben.

Ebből a szempontból a vámháború egyenesen előnyös lenne különösen Arad megyére, amelynek jelentékeny sertés- és egyéb állattenyésztése van. Csakhogy az ügyet kár lenne egyedül ebből a szempontból fölfogni. Amit nyerhet az állattenyésztés, azt elveszítheti az ipar, s különösen a kereskedelem. A magyar szövőáru-kereskedelem óriási áldozatokkal tudott piacot nyerni Szerbiában. Az osztrák és a német verseny, meg a rossz hitelviszonyok miatt reánk kényszerített óvatosság csak a kezdetlegességig engedte meg ezt az összeköttetést és jóformán most az utóbbi néhány esztendőben fűződött szorosabbra a szerb piaccal való kapcsolat. A vámháború lehetősége, vagyis a szerb autonóm vámtarifa alkalmazása, a magyar textil-kereskedelmet kizárja Szerbiából. Mi ugyanis csak közvetítők voltunk Nyugat-Európa és Szerbia között. A mi textilexportunk tulnyomóan osztrák

Bakfisok közt.

Irta: Lia.

(Finom izléssel berendezett leányszoba. Klári 16 éves, egy nagy karosszékekben ül és lábait kacéran keresztbe teszi. Majd hirtelen felugrik, amikor az ajtón kopogás hallatszik)

Klári (örömmel): Is'ten hozott Ellácskám. Már azt hittem, hogy meg is feledkeztél ígéretedről. Miért jössz így későn?

Ella (a tükör előtt áll és azzal a bizonyos leányi hiusággal igazgatja frizuráját): Jaj kedvesem, ne neheztelj reám, de igazán előbb nem jöhöttem. Tudod, kérlek a kisasszonyomnak két napig oly gyomorgörcsei voltak, hogy e miatt én se mozdulhattam ki a szobából. Még most is fekszik, de én tovább már nem akartam halasztgatni a látogatást és addig könyörögtem a mamának, míg végre elengedett kíséret nélkül. No de meg is jártam az uton... Amikor a Ferenciek-tere sarkára értem, valamilyen szemtelen aszfaltbetyár hirtelen mellettem termett, és arcátlanul a fülemből susogott mindenfélét, aminek hallatára én nagyon elpirultam... Még azt is megjegyezte, hogy micsoda erős csipőim vannak... Borzasztó, milyen brutális férfiak léteznek itt a fővárosban! És ezek leginkább nők emberek... Hiszek? Így csálják meg aztán szegény feleségeket...

Klári: Nekem monodd? Jobban ismerem

őket, mint te. Ezek csak leginkább a magunkfajta rövidszoknyás lányok után futkosnak. Azokra a nagy cicomás dámákra, akiknek legalább is egy kiló pudor van az arcukon és akik egy félméternyire felemelik szoknyájukat s kacerosan félrehajtva fejüket, mellüket erősen előrefeszítve feltűnően járkálnak, azokra nem néznek...

Ella: Hallgasd csak, még most is oly hangosan dobog a szívem az ijedtségtől.

Klári: Oh te csacska, hát nem szégyenled magad? Mit kell egy férfitől anyira megijedni?

Ella: Nem is ijedek ám én meg minden férfitől!... Bezzeg csak a Bálint Károly mondana egy pikáns megjegyzést, olyan bátran merően a szemé közé néznek, hogy tudom Istenem, még ő pirulna el... Ilyen pehelyes bajszu legénykéekkel nagyon szeretek heccelődni. Te, ez a fiu halálosan szeret engem. Ugy sajnálom szegényt. Mindennap kapok tőle levelet Katka aláírással. Szegényke, nem gondolt arra, hogy mi egymásé nem lehetünk soha! Hogy jövök én egy első éves joghallgatóhoz! Most 15 éves vagyok és három év múlva asszony lehet belőlem. Nem igaz? Mire ő elvégzi tanulmányait, addig nekem már gyermekeim is lehetnek...

Klári: Csak ne siess oly nagyon ezzel... Azt hiszem még van időd erről beszélni...

Ella: És miért ne beszélhetnék erről? Hát van ebben valami?... Apropos! Mi van a te hadnagyoddal?

Klári: Oh, hogy is jut az most eszedbe? En már azt sem tudom, hogy létezett-e valamilyen. Vége szakadt köztünk mindennek... Nagyon kiálhatatlanul viselte magát és én szépen megmondtam neki, hogy fordítsa el tőlem a fejét. Tudod, mit cselekedett? Megcsókolt... Képzeld, micsoda impertinencia!

Ella: No és ezért szakítottál vele? Ezt tartod olyan nagy szemtelenségnek? En egy csókban nem találok semmi felháborítót.

Klári: No de várj, még nem mondtam el a következményeket. Tudod, engem nem is a csókja háborított fel, csupán, amit emiatt el kellett viselnem. Az én legnagyobb szerencsétlenségemre anyám éppen akkor toppant a szobába, amikor engem megölelt és számon elcsattant a csókja. Képzelheted, hogy mi következett ezután?... Amikor a hadnagy eltávozott, egy csattanós pofon oly pirosra festette az arcomat, hogy a helye valami három nap is meglátszott. Mama a felhevültség legmagasabb fokán állott, szemei vérben forogtak, fogait idegesen összevicsorgatta és ily szavakkal illetett:

„Te fruska, te semmirevaló kölyök, nagyon is korán kezded... Mi lesz belőled egy pár év múlva? Hol tanultad mindezt? Talán az iskolában? Még csak az kell, hogy így hamar kinyíljon a szemed... Szerelmeskedni? Mi? Zebkendőt!... Az kell neked...”

En komoly ábrázattal álltam anyám előtt, mint egy ájtatos pap. Az arcomon meglátszott ujjainak a helye és mikor megpillantottam azt

készítményeket karolt fel, magyar gyártmány kevés ment oda. De most a szerb autonóm vámtarifa alkalmazásával az áru nem bírja el a közvetítési hasznot. A szerbek majd egyenesen a gyártási helyekről hozzák be a szükségletet. Ha a vámháboru tényleg bekövetkezik, úgy a szerb piac meghódítási törekvéseinek költségei odavesznek és a kísérletező cégeknek bizony nagy káraik lesznek.

Helytelen tehát az állapotot tisztán a szerint megítélni, hogy ki fogja jobban megszenvedni, kinek lesz belőle nagyobb vesztesége. A tény minden esetben az, hogy nekünk kárunkkal jár, pedig nekünk nincs sok kockázthatni valónk.

Szerbia, úgy látszik másként tekinti a helyzetet. A szerb politikai körök véleménye szerint a szerb-bolgár vámunió, a vámháboru okozójának, első sorban politikai a jelentősége. Ezt annyira érzik Szerbiában, hogy készek bizonyos ideig gazdasági károkat is elviselni, csak hogy Bulgáriával az uniót fentarthatassák. A bolgár barátság mintegy három éve, rendkívül népszerű Szerbiában és a vámserompók ledöntését a két ország között, ezért örömmel üdvözölték. A vámunió első sorban Bulgáriára előnyös, de azért a szerbek is ragaszkodnak hozzá, mert benne látják az első lépést a balkáni országok igazi önállósága, függetlensége felé.

Tehát ez Szerbiában „nemzeti ügy”, a melyért áldozni is hajlandók. Ez igen szépen hangzik s igen rokonszenves, — csak kérdés, hogy Szerbia meddig bírja ezt? Elképzeljük, hogy Péter királyt, a mint a szerb trónon megmelegedett, hatalmasabb vágyak vezetik, s a Balkán fölött való hegemonia-félelőről ábrándozik. Csak az a kérdés, hogy szánnak-e a jó szerbek erre a fenkölt célra háromszáz-huszonegy milliót? Talán sok lesz ez egy oly ifju államnak, mint Szerbia?

(*)

A dobrai választás titkai.

(Tárgyalás a Kuria.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 23.

Az általános választások alkalmával a dobrai (Hunyad-megye) kerületben Cs. László volt szabadelvű párti, most alkotmánypárti választott meg képviselővé 32 szótöbbséggel Vlád Aurél dr. román nemzetiségi jelölttel szemben. A választás ellen a kisebbségben maradt párt peticióval járult a kir. Kuriahoz, amelyben egyuttal panaszt is tettek Csernovitz Mihály dr. választási elnök ellen azért, mert az állítólag a bizalmi férfiak és a rendfentartás körül pártoskodott.

A kir. Kuria a panaszok közül tizennyolcnak adott helyt s utasította a kolozsvári ítélőtábla elnökét, hogy egyik bírját küldje ki a vizsgálat megejtésére. Incze Gerő dr. táblabíró a helyszínen kihallgatván a tanukat, annak eredményét betérjesztette a kir. Kuria választási tanácsához.

A kir. Kuria ma Adám András előklete alatt tárgyalta a peticiót s a vizsgálat eredményét Valkay Bertalan terjesztette elő. A megválasztott képviselőt Bagályi Lajos ügyvéd védte, Csernovitz választási elnök nevében Gábor Illés dr. a peticionálók nevében pedig Fontascu Károly jelent meg.

A vizsgálat ismertetése folyamán kiderült, hogy a választási elnök kiadott ugyan mitegy husz igazolvánnyal többet a László-pártnak, mint a Vlád-pártnak, azonban ezek csupán a rendfentartása céljára szolgáltak. Kiderült az is, hogy két Vlád-párti kortestől megvonatott az igazolvány a fősolgabíró által, mert azok tulajdonosai visszaéltek vele: azonban helyettük más két bizalmi férfi kapta meg az igazolványt.

Az a panasz, hogy a választási elnök a bizalmi férfiaknak egyenlő jogokat nem engedett, nem nyert beigazolást; ugyszintén nem bizonyított be a kérvényben foglalt azon sérelem, hogy a csendőrök visszatartották a Vlád-párti választókat, hogy a solgabírák és jegyzők terrorizálták és megfélemlítették a szavazókat és hogy a választási elnök olyan formán rendezte a választási helyiségbe való bemenetelt, hogy a

Vlád-pártiak képtelenek voltak választójogukat szabadon gyakorolni.

A petició még panasolja, hogy a megválasztott képviselő azt ígérte Mustetzin János és Komlósy János dobrai választóknak, hogy nekik trafik engedélyt fog kieszközölni, hogy Popa Longin tataresdi lelkész ellen folyamatba tett bűnygyben ki fogja eszközölni a beszüntetést; hogy Gocz Petru gothályai választót erdőörnek fogja kineveztetni és végül, hogy úgy László képviselő, mint főkortesi etették és itatták a választókat. Ezen panaszokra a vizsgálat több terhelő és mentő tanut hallgatott ki, akik pártállásuk szerint részben beigazolják, részben tagadják a felhozott sérelmeket.

A tárgyalást holnap folytatják és valószínűleg ítéletet is hoznak.

Páris Gábor nyugdíja. Indítvány Aradmegyéhez.

(MI történtek Abaujban?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23.

Abauj-torna vármegye tisztviselőinek rezisztálása folytán Pongrác Ferenc gróf főispán elmozdított állásától több főtisztviselőt és helyükbe másokat nevezett ki. A vármegye élére főjegyző és alispánhelyettesi minőségben — amint annak idején megirtuk — Páris Gábort, a világiosi járás volt fősolgabíróját állította.

Páris Gábor most nagy buzgalommal teljesíti a reá váró nehéz és kellemetlen föladatot: a központi tisztviselők után a megyei fősolgabíráknak és solgabíráknak karhatalommal való eltávolítását. Az alispánhelyettes e kötelességének teljesítésénél egész haderőre támaszkodik. A csendőröknek, gyalogos és lovas katonáknak óriási apparátusával jelenik meg a megye járási székhelyein és a régi tisztviselők elmozdítása mellett, a magával hozott új emberekkel tölti be a solgabírói állásokat.

(Megvonják a nyugdíjat.)

Mindezt persze hirül hozták az újságok és miután Páris Gábor Abauj-Torná-

a tükörben, nem mertem egyetlen egy kukkot sem szólni, mert attól tartottam, hogy a „folytatása következik” Nem is szeretek rágondolni. És tudod még mi az újság? Kimaradok az iskolából. Mama nem engedi, hogy a felsőbb leányiskolába járjak, mert ő szerinte itt elromlanak a leányok, egyik a másikatól... Hallottál már ilyen alaptalan gyanúsítást?

Ella: Az Irén néni is ugyanezen véleményen van. Ő is mindig azt hangoztatja, hogy mihelyt a leány az ötödik és hatodik felsőbe kerül, úgy kinyílik a szeme, hogy alig bírnak vele... Hát mond kérlek, nem kacagni való asszonyi rémlátomás mindez? Igen! Még azt is megtiltanák, hogy kinyissuk a szájunkat. Amíg fiatalok vagyunk, elzárnak előlünk mindent. Mikor élvezzek akkor a leány ifjuságát? Hiszen ha asszony lesz belőle, még a szemét sem szabad megpislogtatni a férje előtt... Nem igaz? És mondd, te csacska teremtés, most egyáltalán nincs ideáled?

Ella: No persze! El sem tudnám képzelni az életet anélkül! Ideál... ideál. Mily gyönyörűsége hangzik ez! Van egy isteni eszményképem...

Ella: Mit ér az ember eszményképpel? Hiszen eszményképe minden asszonynak is lehet... De én úgy értem, hogy a természetben nincs-e egy olyan... Ugy-e tudod, mit gondolok?

Klári: Mondom, hogy van. (Sugva.) Miklósnek hívják. Efelől nem tud semmit a mama...

Ella: No hallod, azt hiszed, hogy mindent

a mamák orrára kell kötni... Csak titokban édes ez...

Klári: Fogalmad sincs, mint imád ez a Miklós engem. Mindig azt hangoztatja, hogy milyen formás bokám von. Folyton a lábam nézegeti, úgy látszik ez nagyon tetszik neki... Es én, hogy jobban felkeltsem érdeklődését, át-tört harisnyákat viselek...

Ella: (kissé megbontrákozva) És a mamád megengedi? Ezt leginkább a kiöltözött kóristalányok viselik.

Klári: (titkosan mosolyogva): Hogy megengedi-e? Ő nem tudja, miért teszem ezt. Hisz ha tudná... (Ovatosan körültekintve) Ellusom, én mutatnék neked valamit, de esküdj meg, hogy nem árulsz el senkinek. (Kivesz a kebléből valamit.)

Ella: Mi ez?

Klári: Ez... Ó! Itt a fényképe nálam. (Mutatja.) Mőzd micsoda ideális alak! A haja művészielen omlik le, akárcsak Gorkijnak... A tekintete csupa bűbaj... Fehér, sima homloka szellemességre mutat... A keze bársonysima, mint valami művésznőé... A...

Ella: (közbeszóli) De hisz ennek bajusza is van. En nem ilyennek képzeltem őt... Nekem nem tetszik a bajusz.

Klári (kacagva): Oh te kis alamuszi! Ne nevettesd ki magad. Ha azt mondd, akkor biz nem tudod, mi a — szép. Azt hiszed, hogy mindenki csak olyan kis gimnazisták, meg jogászok társaságában érzi jól magát?

Ella: En pedig ezeket kedvelem legjobban. A bajuszos férfi nem hozzám való...

Klári: Majd egy év múlva megjön az eszed. Tavaly még én is olyan csacska voltam, mint te... De most! En is azt láttem, hogy a gimnazistán kívül nem szabad más szemébe nézni! De mikor ez a... (Gondolkozik.)

Ella: Min töröd a fejed?

Klári: Sehogysem jut eszembe, hogyan s otkák hívni a szép férfiakat.

Ella (diadalal): Don Juánoknak!

Klári (jó izűen kacag): Te tévedsz. Azokat nevezik így, akik mindig a nők után futkosnak. Rövidebben kifejezve: nőbarát. (Kis gondolkodás után homlokára üt.) Meg van! Adonisz. Ezt akartam mondani. (Hévell.) Tudod, amikor ez az Adonisz először rámpillantott, én rögtön meg voltam babonázva... A fejem szédült és éjeleken át sirtam, sirtam, úgy, hogy reggelre teljesen nedves lett mindig a parnám... Most már boldog vagyok, mert érzem, hogy szeret... (Mindketten ábrándosan néznek maguk elé. Künn csöngetés.)

Klári (ijedten): Talán a mama jön már haza... Az Isten szerelméért, Ellus, aztán el ne járjon a papulád... Mert akkor jaj! Volna nekem haddelhadd.

Ella (önrztesen): Bátran meg bizhatsz bennem! De nézd csak itt a fénykép, tedd el hamar...

Klári gyorsan keblébe rejti aztán hanyathomlok szalad a könyves szekrényhez, ahonnan kivesz egy könyvet. Mindketten az asztalhoz ülnek mintha olvasnának.)

ban megbízójának teljes megegyezésére végzi az erős fizikumot igénylő hivatali kötelességét: az *aradmegyei törvényhatósági bizottság tagjai körében* érdekes mozgalom indult ma meg.

Ugyanis Páris Gábor teljes munkaképessége alapján a bizottsági tagok indítványt fognak benyújtani a vármegyéhez, amelyben a volt világosi főszolgabíró 2400 korona összegű nyugdíjának megvonását javasolják.

Az indítványozók rá fognak mutatni arra, hogy Páris Gábor most megfelelő díjazás ellenében ismét tényleges megyei szolgálatot teljesít és így sem szüksége sem joga nincsen a *munkaképtelenség címén megszavazott aradmegyei nyugdíj élvezetére.*

Az indítványt — mint értesülünk — még e héten benyújtják *Dálnoki Nagy Lajos* alispánhoz, elfogadása fölött pedig a vármegye törvényhatósági bizottságának legközelebbi közgyűlése fog dönteni.

(A tisztikar véleménye.)

Aradvármegye főtisztviselői, akik ma tudomást szereztek a nyugdíj megvonását javasoló indítványról, élénken vitatták ezt a kérdést és teljesen indokoltnak tartják *Páris Gábor nyugdíjjogosultságának elvesztését.* A nyugdíjtörvény értelmében ugyanis azon nyugdíjazott megyei tisztviselő aki az állam vagy más törvényhatóság tényleges szolgálatába lép, elveszti a szolgálatba lépéséig élvezett nyugdíját.

Ez különben természetes is, mert jogilag és erkölcsileg összetérhetetlen egyrészt a munkaképtelenség címén az amugy is szegényes megyei nyugdíjalapból nyugdíjat, másrészt pedig aktív munkásságért rendes fizetést élvezni. Az ilyen lehetetlen állapotnak Aradmegyében már azért is rövidesen véget kell vetni, mert a teljes nyugdíjjogosultsággal bírók illetményeit is csak *pótadó kivétele által tudják fedezni* és így a vármegye közönségét nem szabad még a törvényes alapot nélkülöző nyugdíjak kifizetésével is megterhelni.

Egyik-másik törvényhatósági főtisztviselő e magasabb szempont által vezéreltetve azt a nézetet vallja, hogy *Dálnoki Nagy Lajos* dr. alispán hivatalból deríttesse ki Páris Gábor mostani szolgálatának körülményeit és járandóságait, s azután a megtudottak alapján a maga hatáskörében, közgyűlési határozat bevétele nélkül szüntesse be Páris nyugdíjának kifizetését.

Hogy miként fog az alispán eljárni, azt még nem sikerült megtudnunk. Tény azonban, hogy a törvényhatósági bizottság és a vármegyei hatóság, már az adózó közönség érdekeinek megóvása miatt is, Páris Gábor nyugdíjának megvonása tárgyában a kellő intézkedéseket rövidesen meg fogja tenni.

(Páris Gábor működik.)

Az *Aradi Közlöny* mai számában röviden már megemlékezett *Páris Gábor* legújabb szerepléséről, melylyel a szepszi szolgabírákat karhatalommal eltávolította hivatalából. Az érdekes aktus lefolyásáról most a kassai lapok nyomán az alábbi részletes tudósítást közöljük:

Abauj-Torna vármegyében e héten megkezdődött a főszolgabírák fegyveres kímódítása. Az első jelenet Szepsiben játszódott le. Egy egész hadsereget mozgósítottak a csereháti járás székhelyébe Szepszi városába. A kassai 24 ik gyalogezred három zászlóaljja vonult ki külön katonai vonaton, később egy svadron közös huszár és 60 főből álló csendőrcsa-

pat. Az elmozdítás tegnap délelőtt történt meg. *Páris Gábor, Pongrácz* főispán alispán-helyettese, a reggel 8 órakor induló tornai vonaton indult el Szepsibe. Vels voltak *Gyulasy Gyula*, aki a főszolgabíró-helyettesi szerepet vállalta és *Csapó Kálmán*, akit szolgabíró-helyettesé nevezett ki Pongrácz. Mikor a vonat berobogott, az állomási épülettől a városig, a közel egy kilométernyi hosszú utvonat katonaság lepte el. Az utasokat a pályaudvaron levő csendőrség gyorsan kiszorította, amire *Páris Gábor huszárak és gyalogos katonák között bevonulhatott a városba.* Ahol csak öt ember csoportosult, a csendőrség nyomban szétkergette az összevagdított tömeget. De azért az abcugokat még se tudták az emberekbe fojtani. Bann a városban az utcák kihaltak és sok házon gyászlobogó lengett. Az emberek közül sokan *Géczy Gyula* főszolgabíró lakása körül csoportosultak.

A katonaság a szolgabírói épülethez érve, azt teljesen körülfárta. Valóságos ostromállapot képét mutatta az utca. *Páris Gábor* egy csendőrtiszt kíséretében négy csendőrrel s *Gyulasy* és *Csapóval* belépett a szolgabírói épületbe. Bement a fűtetlen szobába, téli kabátba öltözve várta őket *Géczy Gyula* főszolgabíró, *Hedry Bertalan* és *Csiszár Kálmán* szolgabíró. Mint a történetek tanúi jelen voltak: *Sziklay Ede* országgyűlési képviselő, *Bartalos János* és *Halmy István* dr. ügyvédek, megyei tb. ügyészek. *Páris* bemutatkozott, mint alispánhelyettes s felszólította *Géczyt*, hogy adja át a hivatalát. *Géczy* kijelentette, hogy az idegent nem ismeri, előbb igazolja magát. Az igazolásra várni kellett, mert az aktákat egy katonai szekeren hozták s az még nem érkezett meg. Kis idő múlva azonban *Páris* felmutatta *Pongrácz* gróf igazoló levelét és kinevezési okmányát. Erre *Géczy* hivatkozva a vármegye határozatára, tisztviselői esküjére alkotmányos érületére, tiltakozott az elmozdítás ellen és kijelentette, hogy *Pongrácot* főispánnak el nem ismeri. *Páris* minduntalan szavába vágott s nem engedte beszélni, *Géczy Gyula* pedig kijelentette, hogy hivatalát nem adja át. Mire *Páris* intett a csendőröknek, akik *Géczy főszolgabírót* kivezették. Majd utasította a csendőrtisztet, hogy a többi jelenvoltakat is vezettesse ki. *Sziklay* bemutatkozott, hogy ő országgyűlési képviselő s kérdezte, ha ő nem távozik, ellene is fegyveres erőszakot használ? Igen — felelte *Páris*, mire mindannyian eltávoztak a szobából, *Géczy* főszolgabíró és *Hedry Bertalan* szolgabíró anélkül, hogy a hivatalt átadták volna.

Mikor ez megtörtént, *Csiszár Kálmán* kijelentette, hogy ő még tényleges szolgabíró, őt nem mozdította el *Pongrácz* s tiltakozott azon erőszakos eljárás ellen, melyet törvényes felelője, *Géczy* főszolgabíróval szemben tanusítanak. Erre *Páris Gábor* zsebébe nyult s zárt borítékot adott át *Csiszárnak*. A szolgabíró felbontotta és *Pongrácz* elmozdító végzését találta benne, mire ő is elhagyta a hivatalt. Követte őt a két joggyakornok, akik kijelentették, hogy *Gyulasy* alatt nem szolgálnak. *Páris* teljesen magára maradván a szolgabírói hivatalban, hozálátott társával az iratok átnézéséhez.

Ez alatt kinn az utcán felzendült a Kosuth-nóta. A község lakosai hazafias dalokat énekelve, vonultak *Géczy* lakására, hol már az alatt a város intelligenciája jelen volt. A főszolgabírót a község nevében lendületes beszédben üdvözölte *Magócsy* Endre plébános. Az ősz főbíró könyekig meghatva köszönte meg a szeretet megnyilvánulását. A község fáklyásmetre készül, mihelyt a katonaság elvonul Szepsiből. *Páris* emberei magukra hagyatottan élnek, senki se beszél velük, senki se teljesíti kérésüket, lakásuk egy rozoga csárda.

A csanádi háborúság.

A makói polgármester-válság.

(Zajos közgyűlés.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, január 23.

Makon nap-nap után jobban összeszövődnek a tömeges felfüggesztések okozta bonyodalmak száalai. *Czeresnyés János* főispán rendeleteit a felfüggesztett és elmozdított tisztviselők nem respektálják, valamint előreláthatólag nem fogják respektálni azok sem, akikre a közel jövőben immár egész biztosan reákerül az elmozdítás sora. Így természetesen már a közel jövőben több karhatalmi beavatkozás fog történni, ami persze még jobban fogja korbácsolni az amugy is lángoló szenvedélyeket.

Más hireink a következők:

Makó város képviselőtestülete ma délután négy órakor rendkívüli közgyűlést tartott az elmozdított polgármester érdekében történendő intézkedések megvitatására. Dacára annak, hogy a közgyűlésen nem *Farkas József* polgármester elnökölt, a terembe belépő *Farkast* óriási ovációkkal fogadták. Percekig tartó éljenzés és taps hangzott fel, mikor a terembe lépett és a lelkes tüntetés alig-alig akart lecsillapodni.

Rövid vita után elhatározta a közgyűlés, hogy *Farkas Józsefet* továbbra is polgármesternek tekintik, mivel elmozdítása törvénytelen s azt semmibe sem lehet venni. A főispán rendkívüli fölhatalmazása feljogosíthatja őt arra, hogy az alispánt elmozdítsa, de viszont a polgármesternek a főispán nem fölöttes hatósága, azt csak az alispán teheti, az is csak az előző fegyelmi eljárás befejezte után. *Farkas* nem is kapott semmiféle kormányrendeletet, csupán *Czeresnyés János* főispán rendeletét kézbesítették neki, azt pedig nem volt köteles respektálni.

A polgármester az elmozdító rendelet azon része ellen, amely fizetését és illetményeit beszünteti, a közigazgatási bizottsághoz, azon része ellen pedig, amely az elmozdítást tartalmazza, a képviselőházhoz fordul panaszával.

Ezután a póttagjelöltek dolga került sorra. A segélyezés ellen csak két képviselőtestületi tag, névszerint *Nagy István* és *Kovács Sándor* foglaltak állást, akiket alaposan megtámadtak, sőt meg is akarták őket verni. A közgyűlés ezután elhatározta, hogy 300 korona segélyt ad a póttagjelöltek családjainak, kiknek érdekében társadalmi akciót is indít. Mindjárt a közgyűlésen megkezdték a gyűjtést, amely igen szép eredménnyel járt.

Nagy Károly ezután kérdést intézett *Bakos Ferenc* főjegyzőhöz, akit *Farkas József* helyébe véglegesített polgármesternek nevezett ki *Czeresnyés*, hogy elfogadja-e ezt a megbízatást?

Bakos Ferenc főjegyző egy adomával felelt. Ő úgy van, mint a tyúk, akit nagyon szeretett a gazdája s ezért megkérdezte tőle, mikor le akarta vágni, hogy megfőzze-e, vagy megsüsse?

Erre a válaszra nagy derűtség és nagy abcugolás keletkezett. Végre azonban nagy szorongatásra kijelentette *Bakos*, hogy a főispán megbízatását nem fogadja el. A közgyűlés erre *Bakos* ünneplésével véget ért.

Itt említjük meg, hogy *Cseresnyés János* főispán e hó 29-ig adott terminust *Hervay István* elmozdított alispánnak a vármegyeházáról való kiköltözésre. Ha ez addig nem történik meg, *Hervayt* karhatalommal fogják kilakoltatni.

Aki fölrobbantotta magát.

(Dinamit a kabátzsebben.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 23.

Borzalmas halállal ért véget ma a borosbesési járásban fekvő Madrizesten *Stefan Flóra* ottani munkásember. Dinamittal robbantotta fel magát véletlenségből. Az esetről tudósítónk a következőket jelenti:

Stefan Flóra a napokban valahonnét dinamitot szerzett s azt a kabája zsebében rejtette el. Már néhány napig hordotta zsebében a veszedelmes holmit és egészen meg is feledkezett róla. Ma azután valami keresni valója akadt a háza padlásán s mivel a ház szalmával van fedve, *Stefan Flóra* elővigyázatból a zsebébe dugta égő pipáját, nehogy esetleg tüzet okozzon. Véletlenségből ugyanabba a zsebébe dugta a pipát, ahol a dinamit is volt s azzal nyugodtan fölment a padlásra.

A dinamit, miután a pipa kupakja le volt zárva, nem jött azonnal érintkezésbe a tüzellel. Allig ért azonban *Stefan* a padlásra, a pipából néhány tüzes dohánydarab meggyújtotta a papírt, melybe a dinamit csomagolva volt. A következő pillanatban a robbanó anyag hatalmas dördüléssel explodált és a szerencsétlen embert, valamint a ház egész tetőzetét a levegőbe repítette.

A detonáció hangjára s az azt nyomon követő robajra az egész község lakossága összeszaladt a *Stefan* háza előtt. Senkisémi tudta mi történt. A ház falain széles repedések tántogtak, az egész tető lángokban hevert a földön, a háztól mintegy tíz lépésnyire. *Stefan* felesége, aki tudta, hogy férjénél dinamit volt, sikoltozva kereste férjét, kinek azonban csak föllg-meddig épen maradt jobboldalát lelték meg. Balkarja, egész baloldala cafatokba tépve szerteszét repült úgy, hogy össze sem lehetett szedni. Köröskörül vérrel volt befecskendezve a föld.

Az esetről *Borsos Lajos* gurahonci jegyző azonnal jelentést tettek az aradi királyi ügyészségnek, ahol arra való tekintettel, hogy *Stefan* t, akit darabokba tépett a robbanás, fel sem lehet boncolni: megadták a temetési engedélyt. A nyomozást megindították aziránt, hogy hol szerezte a szerencsétlenül járt ember a végezős dinamitpatront.

TÁVIRATOK.

A marokkói konferencia.

Algézirass, január 23. Az értekezlet elfogadta a szabályzatra vonatkozó javaslat első öt szakaszát. A javaslat összesen 16 szakaszból áll. A még hátralevő 11 szakaszt a szerdai ülésen fogják tárgyalni. *El Mokri* marokkói delegátus kijelentette, hogy jelentést fog tenni kormányának a vadászfegyverek elárúsításának tilalmáról. *Radovits* német nagykövet az ülés végén azt indítványozta, hogy állapítsák meg a sorrendet abc szerint és hogy a holnapi ünnep alkalmából küldjenek üdvözlő táviratot a spanyol kormányhoz. Az értekezlet mindkét indítványt elfogadta.

Az orosz forradalom.

Pétervár, január 23. (Távirati Ügynökség.) A tegnapi nap minden incidens nélkül tett el.

A legtöbb gyárban dolgoztak. Moszkvában nem fordult elő incidens. Csaknem az összes gyárakban folyik a munka. Az ország több vidékéről érkezett jelentések szerint a nap mindenfelé nyugodt volt.

Bukarest, január 23. Kisenevben a Vízszentelő ünnepek alatt újabb zavargások történtek a zsidók ellen. *Orliev* mezővárosban rettentő módon bántak el *Kupfermann* gazdag zsidó családjával *Kupfermann* egyetlen leányát elhurcolták. *Dél-Bessearában* tovább folyik a zsidóüldözés. A zsidókat fosztogatják és házaikat felgyújtják. A zsidók tömegesen menekülnek.

A san-domingói felkelés.

Newyork, január 23. A kormányzó és a fölkelők csapatai közt *Puerto-Plata* előtt végbement a döntő harc. Ugy a kisebb csatározások, mint a végső küzdelem nagyon sikeresedett volt s számos emberélet esett áldozatul. A kormányzó csapatai teljes diadalt arattak. *Morales* elnök menekülni kénytelen s valószínűleg örökre letűnik a történelem mezejéről. *Rodriguez*, a fölkelők lelke és zseniális vezére, a döntő küzdelemben halálát lelta s a kormányzó nagyrészt ennek köszönheti teljes diadalmát.

Rudnay lemondása.

(Kristóffy levele Rudnayhoz.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, január 23.

A Rudnay-ügyben ma ismét érdekes fordulat történt. *Rudnay Béla* főkapitány — amint azt tegnap részletesen megírtuk — benyújtotta a belügyminiszternek lemondási kérvényét, melyben állásától való fölmentését kérte. A lemondás okául annak a nyilatkozatnak a közzététele szolgált, melyet *Rudnay* barátai: *Rohonczy Gida* és *Vojnich Sándor* a főkapitánynak az Országos Kaszinóval való afférje ügyében nyilatkoztak.

Kristóffy József belügyminiszter ma akként döntött *Rudnay* fölmentése dolgában, hogy nem fogadta el a főkapitány lemondását, sőt eddig teljesített kitűnő szolgálatainak elismerése mellett, bizalmáról és támogatásáról biztosította.

A belügyminiszternek nagy föltűnést keltő döntéséről az alábbi távirati tudósítás számol be:

Kristóffy József belügyminiszter válaszul *Rudnay Béla* rendőrfőkapitány lemondási kérvényére, a következő levelet intézte *Rudnayhoz*:

Méltóságos Ur!

Kezeimhez vettem Méltóságodnak beváltványát, amelyben az Országos Kaszinó ügyéből kifolyólag barátai részéről közzétett és eljárásomat is érintő nyilatkozat folytán főkapitányi állásáról való lemondását jelentette be.

A Méltóságod által tegnap közzétett nyilatkozat alapján az ügyet a magam részéről befejezettnek tekintem. Ennek folytán, de különösen Méltóságodnak főkapitányi állásában mindenkor teljes odaadással és fáradhatatlan buzgalommal kifejtett működésére és azon hasznos és megbecsülhetetlen szolgálatokra való tekintettel, melyeket úgy a múltban, mint a jelen időben is teljesített, lemondásait nem fogadhatom és fölkérem méltóságodat, hogy állásában továbbra is maradjon és azt a jövőben is az eddig tapasztalt buzgalommal ellátni sziveskedjék.

Biztosíthatom méltóságodat teljes bizalmamról és támogatásomról.

Budapest, 1906. január 23.

Kristóffy
belügyminiszter.

A belügyminiszter döntése a fővárosban a általános beszélgetés tárgya volt és különösen politikai körökben élénken tárgyalták, hogy e levél után megmarad-e állásában a főkapitány? *Rudnay* elhatározását azonban a késő éjjeli órákig nem sikerült megtudni.

Aktuális emberek.

Páris Gábor.

Arad, január 23.

A kassaiak közé betoppant egy szemüveges, szőke szakállu ember, hogy rendet csináljon. Ugy látszik, a főispán egymagában vagy gyöngye, vagy félénk természetű; ezért kellett mellé adni valakit, akit nem zseniroz a népszerűtlenség, sőt az erősebb dolgok se. Így jutott *Abauj Torna* vármegyébe alispánhelyettesnek *Páris Gábor*, az idő előtt nyugalomba küldött vilagosi főszobagabiró. S a míg őt kitessekelték a főbírósgából, most ő itat be új főbírákat nemes, renitens *Abauj* vármegyében.

Azt mondják, hogy a kormány kikutatja a rejtett, érvényesülni nem tudott ambíciókat, a napvilágra nem jutó becsvágyat s azokat használja föl eszközeikül. Nos, ebből a szempontból *Páris Gábor* nagyszerű fölfedezés volt. A kielégítetlen becsvágy, a szárnyszegett karriér emberei közé tartozott, akinek javakorában kellett nagyra törő vágyait elrejtetni.

A vidéki főszobagabiróság nem lehetett elég ily hatalmas étvágyu ambiciónak. Be akart jönni Aradra — alispánnak, vagy legalább is főjegyzőnek. A mikor *Dálnoki Nagy Lajos* alispánná lépett föl, a megüresedett főjegyzőségére ő is pályázott, egyedül a főszobagabirák közül. De *Schill Józseffel* szemben nagy kisebbségben maradt, — s ez annyit jelentett, hogy belátható időnkig künn kell maradnia, a vidéken s szaporítani a nyugdíjjogosultság évcit.

De az ambíció azért nem temetődött el. Az érdemszerzés útjára ment, — s tuskéket szedett. Ujszen:annán hat ember az életével fizette meg, mert *Páris Gábor* a maga jelöltjét akarta megválasztatni bírónak. S mi lett a vége? Hetekig tartó izgalom, aztán a bíróválasztást megsemmisítették. *Páris Gábornak* le kellett nyelni a békát: mégis azt választották bírónak, akit ő nem akart.

Ennek az erőszakra hajló embernek pechje is volt. Vajjon ő volt-e az egyetlen főszobagabiró, aki bíró- vagy jegyző-választásnál a maga jelöltjét akarta keresztül-csusztatni? Hiszen — nem mondjuk, hogy most, de valaha — gyakorlat volt, hogy a főszobagabiró a kandidálásnál a maga jelöltje mellé két szalma embert (ez a strómanak szecessió fordítása) vett föl, s a legerősebb ellenjelöltet nem is kandidálta. S mégis, száz eset közül kilencvenkilencben nem történik e miatt zendülés; s ép a századik esetnek kell az övének lenni, amikor az asszonyok nekirohannak a szuronyos csendőröknek, lecsavarják a fegyverről a szuronyt és sortűznek állanak — a bíró miatt!

A menesztésének dolgát nem lehet szépíteni, — de azért ebben is benn van a bűnösök pechje. Az egyik bűnöst, a kinek nincs pechje, nem jelentik föl, a másikat igen. *Páris Gábor* ellen az volt — a sok közül — a legerősebb vád, hogy egy jegyzőséget eladott. A fegyelmi választmány döntésének pillanatában *Páris Gábor* — nyugdíjazását kérte. Az ítélet elől való visszavonulás legalább is fele a beismerésnek. Tisztelet adassék az egész ország főszobagabirói karának, de talán nem hazard az a kijelentés, hogy az országban voltak már főszobagabirák, akik ilyen bűnökben megöre-

gedtek s a köztisztelőt párnáin élvezték a „jól megérdemelt” nyugalmat.

S most eljött az ő ideje, a Páris Gáboré. A csendőrszuronyok, amelyek között forgódnia kell, ismerősek előtte. Ujszentannáról, a hol nemcsak a szuronyok villogá át, de a fegyverek sortűzét is látta. Az erő zak se új dolog neki: híressé vált jegyző és bíróválasztásain s ez volt a kísérő társa. A becsmerítés, a lealázó szavak, — no ebből is kijutott a része a fegyelmi vizsgálat idején. Különbösen a hírlapi támadással a legtöbb ember úgy van: az első fáj, nagyon fáj. Azzal a tudattal jár az utcán, hogy mindenki olvasta az őt gyalázó cikket s olyan gondolatokkal néz rá: ez, ez a gazember. A második, harmadiknál megszokja, — utóbb pedig arra utazik, hogy támadják, üssék. Mintha flagellánsa lenne a hírlapi kizáratásnak.

Ha rokonszenves embernek nem is mondható Páris Gábor, de azért határozottan érdekes ember. Az abaujbellek, akik csak mostani küldéséről ismerik, aligha sejtik, hogy milyen érzésekkel jött közéjük. Az ilyen emberben az önmaga sorsáért való bosszu is dolgozik. Meg fogják szenvedni Abaujban, hogy őt Aradmegye főjegyzővé nem választotta s nyugdíjba küldte!

Robotos.

Vámháboru Szerbiával.

Elzárták a határt.

(A szerb kormány megbukik.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 23.

A mai naptól kezdve vámháboru van Magyarország és Szerbia között. A magyar kormány elrendelte tegnap este a határzárát és máától kezdve minden állatbehozatal megszűnt a magyar-szerb határon.

A szerb mezőgazdák és kereskedők máris sulyosan érzik az osztrák és magyar kormányok megtorló intézkedéseit és egy ma tartott értekezleten oly határozatot hoztak, hogy megkérik kormányukat a monarchiával főnforgó differenciák sürgős eloszlatására.

Miután Szerbia kivitelének legnagyobb részét épen Ausztria-Magyarországba szállítja, csak természetes, hogy első sorban a kis Balkán-államnak áll nemcsak politikai, de főleg gazdasági érdekében monarchiánkkal a konfliktus kiélesedését elkerülni. Ugy látszik, hogy a szerb kormány is kezdi már ezt a magától értetődő dolgot belátni, mert a közös külügyminiszternek megküldött jegyzékében késznek nyilatkozik a szerződési tárgyalásoknak bármikor való újabb megkezdésére. Ez a jámbor tudatlanságra, vagy inkább szemforgató képmutatásra valló kijelentés azonban nem elégítheti ki a monarchiát, mert mindaddig, amíg a szerb kormány érdekeinket sértő szerb-bolgár vámunió elejtését nem garantálja, a monarchia még csak tárgyalásokba sem bocsátkozhatik a kereskedelmi szerződés megkötése dolgában.

A vámháboruról az alábbi tudósítás számol be:

Orsova, január 23. Az orsovai állomásfőnök tegnap este a következő táviratot kapta:

Megtiltom önnek, hogy ezentúl szarvasmarhának, juhoknak, kecskének és élő sertésnek be- és átvitelét engedélyezze. Tilalmamnak rögtön és hathatósan szerezzen érvényt.

Földművelésügyi miniszter.

E rendeletben nincs szó a baromfi-bevitelről, de további utasításig az állomásfőnök a baromfira is kiterjesztette a tilalmat.

Belgrád, január 23. Az osztrák és magyar kormányok megtorló intézkedéseivel sulyosan büntetik a szerb mezőgazdákat. A szarvasmarha-, juh- és kecske-kivitel nem károsítja túlságosan a határzár, mert ezek az állatok az utóbbi időben a szerb piacokra is csak csekély számmal hozattak.

Annál érzékenyebb veszteség éri Szerbiát a sértés-kivitel és a friss sertés-hus kivitelének tilalmával, mert most *húszeszer darab* hizott sertés áll készen az Ausztria-Magyarország felé irányuló kivitelre.

Az érdekeltek közelben biztosra veszik, hogy a szerb kormány nem maradhat soká állásában, mégha a határzárlat rövid ideig is fog tartani. A mezőgazdák és kereskedők gyűlést tartottak, amelyből felszólították a kormányt, hogy *kövessen el mindent a konfliktus elsímitására.*

Belgrád, január 23. A szerb kormány ma jegyzéket intézett az osztrák-magyar külügyminiszterhez. Ebben sajnálatát fejezte ki a dolgok olyatén fejlődése fölött, amelyet a kereskedelmi tárgyalások megszakítására vezettek. A kormány egyben készségét jelenti ki az iránt, hogy Ausztria-Magyarország kívánságára a tárgyalásokat bármikor újból megkezdi.

Bécsből jelentik ezt az érdekes hírt: A mult szombati udvari ba'on a király így szólott Vuics Mihály dr. szerb követhez:

— Látom, hogy a szerb kormány a kereskedelmi szerződési tárgyalásnál nagyon *inkorrekt módon viselkedett.*

— Miért, felséges uram? — kérdezte Vuics.

— Nem szokás egy állammal tárgyalni — felelte a király — *amikor az ellen az állam ellen titkos szerződést kötöttek.*

Az öngyilkos adósságai.

(Érdekes pör.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23.

Szélesebb körben feltűnést keltő pörösködés folyik a budapesti törvényszék előtt, amely most érdekes határozatot hozott. Ebből a határozatból sokat tanulhatnak a társadalom azon boldogabb osztályának tagjai, akik nem az adósok, hanem a hitelezők közé tartoznak.

Néhány hónap előtt történt, hogy egy ismert nevű földbirtokos, mivel állítólag *nagyobb hátrányvesztések érték*, öngyilkossá lett. A földbirtokos atyja, valamint a hitvese azt állították a haláleset felvétele alkalmával, hogy az öngyilkos után semmi vagyon sem maradt s ez a bejelentés került a hatóságok elé is.

Senki sem kutatta volna tovább a dolgot, ha a költelező életet folytatott földbirtokosnak adósságai s így a pénzüket sirató hitelezői nem lettek volna. A hitelezők kísérletet tettek hát nagyszögű követeléseiknek a megmentésére, még pedig úgy, hogy a szintén előkelő állásban levő apa, ugyszintén az özvegy ellen *csalás*, valamint *sikkasztás* címén büntető följelentést tettek, azt állítva, hogy az öngyilkos után még mindig tekintélyes vagyon maradt, amelyet a hitelezők kijátszása okából titkoltak el.

A büntető uton való eljárás azonban nem járt eredménnyel. Nevezetesen a bíróság *megszüntette az eljárást* azon az alapon, hogy büntető uton csakis az öngyilkos valamely leszámazó örökösének volna joga panaszt tenni, ha ugyan egyáltalán történt vagyonejtélajdonítás. Amennyiben pedig vagyonejtélajdonításról van szó emiatt is csak a kincstár járhat el, amelyet szintén károsodás ér.

A hitelezőkre nézve azt mondta ki a bíróság, hogy polgári uton igyekezzenek megállapítani az eltárolt vagyon mennyiségét s aztán ugyancsak *polgári uton* szorgalmazhatják annak erejéig követeléseik kielégítését.

A D. M. K. E. és a Fehér Kereszt.

(A pénzügyi bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23.

Aradváros pénzügyi bizottsága ma délután négy órakor *Lócs Rezső* adóügyi tanácsnok elnöklete alatt ülést tartott, amelynek két kérvény dologában kellett javaslatot terjesztenie a törvényhatósági bizottság februári közgyűlése elé. Mind a két kérvényt humánus eszméket szolgáló egyesületek nyújtották be s Aradváros támogatását kérték hazafias és emberbaráti céljalk eléréséhez. A város pénzügyi helyzete azonban nem engedte meg a kérelmek teljesítését s ez a magyarázata annak, hogy a pénzügyi bizottság nem javasolja a *Délmagyarországi Közművelődési Egyesület* szegedi internátusának az anyagi támogatását s a *Fehér Kereszt* egyesület által kért szubvenciónak is csak a felét szavazta meg.

A D. M. K. E. azt kérte Aradváros közönségétől, hogy évenként bizonyos összeggel járuljon hozzá a Szegeden 450.000 koronáért építendő internátus költségeihez. Ebben az internátusban községi- és körjegyzőknek, továbbá községi- és körorvosoknak a gyermekei nyernének elhelyezést, első sorban a nem magyar ajku szülők gyermekei. A kérvény nem jelöl meg fix összeget, de fölemlíti, hogy Szeged város husz éven át 1000 koronával segélyezte évenként az internátust.

Lócs Rezső adóügyi tanácsnok azzal a kijelentéssel terjesztette be a kérvényt, hogy mindig nehéz dolog a humánus célokat szolgáló egyesületek kérése elől elzárkózni, azonban Arad pénzügyi viszonyai nem engedik meg más városok intézményeinek a támogatását. Fölemlítette, hogy Aradváros az itteni tanítókonviktus segélyezésére már kötelezettséget vállalt s valószínű, hogy még ezután is előáll az újabb támogatás szüksége.

Ebből a szempontból kiindulva a bizottság a *kérvény elutasítását* hozza javaslatba.

A másik kérelem az aradi *Fehér Kereszt* egyesületé volt, hogy a város 1906. január elsejétől fogva évi 400 koronával segélyezze az egyesületet. Arra hivatkozott a beadvány, hogy az egyesületre olyan sulyos terhek nehezednek, mint például három napközi otthon segélyezése, gyermek-kórházi alap gyűjtése, ingyenes kiosztása, gyermekgondozó telep föntartása stb., amelyek nem állanak arányban az egyesület erejével. A kérvény azt is fölemlítette, hogy Aradvármegye törvényhatósága az őszi közgyűlésen ugyanilyen összegű támogatást szavazott meg.

Lócs Rezső adóügyi tanácsnok utalt arra, hogy a *Fehér Kereszt* olyan intézményeket is gyámolít, amelyek nem függenek össze az államtól nyert megbízatásával és így méltányos a kérelem. A bizottság tagjainak a többsége szintén méltányosnak találta a kérvényt, de arra való tekintettel, hogy a város már tetemes anyagi támogatásban részesíti az elhagyott gyermekeket és a város pénzügyi viszonyainak figyelembe vételével a kért összeg felének, *200 koronának* megszavazását javasolja.

Lócs Rezső adóügyi tanácsnok elnöklete alatt jelen voltak az ülésen: Buad. Henrik főszámvivő, Vannay Gyula tb főjegyző, Czukor László, Dobiaschi József, Domány J. zsef, Domonkos Lajos, Kossuth Pá, Steiner Ferenc és Weisz Dávid.

Leszurtak egy rendőrt.

Gyilkos támadás a Varjassy-utcában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23

Megdöböntő bűncselekmény történt ma Aradon a kora esti órákban. A város egyik legélénkebb helyén, a *Varjassy József-utcában*, közvetlenül a vármegyei köz-kórház épülete előtt részeg suhancok *leszurtak egy rendőrt*, akit hivatása teljesítése közben ért utól végzetes a szerencsétlen ember most élet és halál között lebegve fekszik a kórház sebészeti pavillonjában.

A Klonda-féle gyilkosság óta, amelynek néhány nap múlva lesz az első évfordulója, nem történt Aradon ilyen szenzációs bűntény, bár a mostaninak nincsen rejtélyes háttéré s annyiban is különbség van a két véres eset között, hogy a rendőrségi nyomozás ezuttal sikerrel járt. Kezéssel a merénylet elkövetése után *kézrekerítették a tetteseket*, akik egyelőre a rendőrség zárkájának lesznek a lakói.

A borzalmas utcai támadásról és annak részleteiről az alábbiakat jelenti tudósítónk:

(A korcsmai duhajkodás.)

Az Orczy utca s a Ferenc tér sarkán levő *Zámbó-féle* korcsmába úgy alkonyattájon három suhanc állított be részegen és bort kértek. Fél óráig lehettek ott s ezalatt mindegyikük fél-fél liter bort ivott meg, amikor a részeg kompánia duhajkodni kezdett. *Zámbó Samu*, a vendéglő tulajdonosa, csöndre intette a suhancokat, de ezek ügyet sem vetettek a figyelmeztető szóra és tovább mulattak a maguk kedve szerint.

Az egyik legény, valami *Juhász János* nevű huszonhárom esztendőes gáji napszámos egyszerre fölkapta a boros üveget és belőtte vele az ablakot. Ebből azután nagy veszekedés támadt. A vendéglős azt követelte, hogy fizessék meg neki az ablak árát, a mulatozó társaság azonban hallani sem akart erről, amikor pedig *Zámbó* kiutasította őket a korcsmából, *Juhász* a csizmaszárából *kést rántott elő és Zámbó felé rohant*. A vérengzésnek a korcsma egyik vendége, *Winter József* huszárörmeester vette elejét azzal, hogy átnyalabolta *Juhászt* és kidobta az utcára, majd a másik két legényt is utánuk lökte.

(A merénylet.)

A korcsmáros attól tartott, hogy a garázda alakok visszajönnek, rendőrt kiabált, mire a Ferenc-téren posztoló *Zsigovits Imre* 19-es számú rendőr a korcsma elé jött s miután megtudta, hogy mi történt, a suhancok után vetette magát. Mikor a kórház végéhez ért, utánuk kiáltott:

— Megálljatok!

A legények ekkor visszafordultak és bevérték a rendőrt, aki felszólította őket, hogy mondják meg a nevüket és kövessék őt a városházára. Felelet helyett rángatni kezdték a rendőrt, *Juhász* pedig kirántotta a zsebkését és *beleszurta a rendőrnök az arcába*.

— A nevémet akarod tudni kutyá? — kiáltotta éktelen ordító hangon, — nem leszel rá többet kíváncsi!

A rendőr megtáborodott, elbocsájtotta kezét az egyik legényt, majd összeszedte az erejét és bevánszorgott a kórház udvarára. Alighogy betette maga után a kaput, fölkiáltott:

— Jaj Istenem, meg vagyok szurva!

Elhaló hangon mondta ezeket a szavakat, azután a nagy vérvesztés miatt összeesett az

udvaron. A szegény embernek a kés ketté vágta a fülét és lefutott a nyakára, ahol elmettszette az ütőerét; *tizenöt centiméter hosszú a sebe*.

A kórházi szolgák föl vitték a sebészeti pavillon műtermébe, ahol *Löwinger Miksa dr.*, *Posgay István dr.* főorvosok, *Mann Jakab dr.* és *Kovács Bertalan dr.* osztályorvosok elállították a vérzést és bekötötték a sebet, azután külön szobában helyezték el a szerencsétlen embert, aki mikor összeesett, *elvesztette az eszméletét* s azóta nem is tért öntudatra.

(A merénylők letartóztatása.)

A kórházból fél hat órákor telefonon értesítették a rendőrséget az esetről és közölték, hogy a rendőr valószínűleg verekedés közben kapta a sebet. *Murády Aimos* és *Moldován Ödön* rendőrhadnagy, *Rédl János* és *Rasztig István* detektivekkel kimentek a köz-kórházba, de ott nem szerezhettek maguknak kellő tájékozást, mert *Zsigovits* rendőr teljesen eszméletlenül feküdt s így nem lehetett kihallgatni. *Murády* rendőrhadnagnak annyit sikerült csak megállapítani, hogy azok a suhancok lehettek a támadók, akik a merénylet előtt jöttek ki a *Zámbó-féle* korcsmából. *Zsurkán János* szobafestő segéd és *Kemény Ferenc* polgári iskolai tanuló, akik a kórház előtt álltak, azt mondták a rendőrtisztoknak, hogy ők szemtanúi voltak a véres esetnek és látták, hogy a legények végig futottak a *Varjassy József* utcán. *Murády* rendőrhadnagy ennél fogva a rendőroket a támadók üldözésére küldte, ő maga pedig bement a *Zámbó-féle* korcsmába. A vendéglős elbeszélte a helyiségében lefolyt garázdálkodást, de nem tudta megnevezni a suhancokat, csupán annyit mondott, hogy valami *Juhász* nevet hallott többször említeni s ez a *Juhász* törte be az ablakát.

Még mielőtt a két rendőrhadnagy a kórházba ment, *Fitus Mihály* rendőr, aki a Kosuth utcai hidnál posztolt, elfogta a menekülő suhancok egyikét. Ez *Tatár István* huszonhárom éves gáji napszámos volt, akit *Fitus* rendőr bekísért a városházára. *Zubor Andor* rendőrfogalmazó, aki most a betegen fekvő *Greén Nándor* tb. főkapitányt helyettesíti a bűnügy osztály vezetésében, ki akarta hallgatni, de egy szót sem tudott kivenni belőle, mert *Tatár* tökrészeg volt.

Hogy a másik két merénylő is rövidesen kézrekerüljön, *Murády Aimos* rendőrhadnagy a kórházból telefonon értesítette az esetről *Rámer István* gáji alkapitányt, közölte vele, hogy a támadók merre vették útjukat és fölkererte, hogy küldjön lovasrendőröket a merénylők elé. Ennek az intézkedésnek meglelt az eredménye. A lovasrendőrök ugyanis a Neuman-gyártelep előtt *elfogták a két menekült* és bekísérték a gáji kapitánysághoz. Az egyiket *Tóth Antalnak*, a másikat *Juhász Jánosnak* hívják, mind a ketten gáji napszámosok.

(A suhancok vallomása.)

Zubor Andor rendőrfogalmazó, mihelyt telefonértesítést kapott a tettesek elfogatásáról, *Moldován Ödön* rendőrhadnaggal kihajtatott a gáji kapitányságra és hozzáfogott *Tóthnak* meg *Juhásznak* a kihallgatásához.

Tóth Antal beismerő vallomást tett. Hosszadalmasan elbeszélte a korcsmai mulatozás lefolyását, majd a rendőrral való dulakodás történetét. Azt mondta, hogy ő meg *Tatár* csak a kabóját fogták meg a rendőrnök és *egyedül Juhász rántott kést*. Amikor a rendőr sebet kapott, *Juhász* így szólt hozzá:

— Na komám, most vegyük a nyakunkba a lábunkat! Szaladjunk, ahogy csak bírunk!

Együtt futottak egészen a Pécska-utig,

ahol észrevették, hogy *rendőrök* vannak a nyomukban. Itt eltűntek egy herés kertben, azután szöllős kerteken át menekültek *Gáj felé* s a malom előtt a lovasrendőrök kezei közé futottak.

A rendőr másik támadója, *Juhász*, a tulajdonképeni tettes, *konokul tagad*. Annyit ő is beismer, hogy összetűződött a rendőrral, de azt mondja, hogy nem emlékszik a késelésre. Tagadására azonban alapos cáfolatot ad *Tóth Antal* vallomása és az a körülmény, hogy amikor megtalálták nála a kést, amely nyitva volt és friss vér lepte be a pengéjét; azonkívül a nadrágján is látszottak vérfoltok. *Tóth Antal*nál is találtak egy hosszú kést, de ez egészen tiszta volt.

Miután a kihallgatás véget ért, *Hecht Adolf* dr. gáji kerületi orvos megvizsgálta az elfogottakat, hogy mennyire beszámítható az állapotuk azt a véleményt adta, hogy meglátszik ugyan rajtuk a dorbézolás, de mind a ketten teljes beszámítás alá esnek. Ugyanígy véleményt mondott *Tisch Már* dr. tb. városi főorvos *Tatár István*ról.

A legényeknél megmozgatásuk a kalmával körülbelül 25—25 korona pénzt találtak. Mind a hárman úgy jutottak pénzhez, hogy elszegődtek aratásra *Wenckheim gróf* borossebesi uradalmába s ma délelőtt mielőtt *Fannay Gyula* tb. főjegyző előtt megkötötték a szerződést, foglalót vettek föl. A pénzen muatni kezdtek déiben betértek a városházával szemben levő *Hamedli-féle* vendéglőbe, ahol hét (7) liter forrált bort ittak, azután mentek a *Zámbó-féle* vendéglőbe. Büntetett előéletű emberek, verekedésért és kisebb lopások miatt többször ültek már az aradi fogházban. Érdekes a fölemítésre, hogy *Juhász Jánosnak* unokaöccse, *Juhász István* napszám s három évvel ezelőtt *Gájban nyílt utcán orozva agyonzurta Molnár János* festősegédet.

Zubor Andor rendőrfogalmazó *előzetes letartóztatásba* helyezte mind a hármat, mivel egyiküknek sincs rendes lakásuk, sem foglalkozásuk és tartani lehet a szokásuktól. A rendőrfogalmazó még az est folyamán tudtára adta az esetet *Szakolczay Lajos* kir. ügyésznek és *Domokos László* vizsgálóbírónak.

(Az áldozat.)

A megsebesült rendőr az éjszaka folyamán sem nyerte vissza eszméletét. *Posgay István* dr. kórházi főorvos beküldte a rendőrségnek a látelétet, amely szerint a rendőr sebesülése olyan súlyos, hogy *a fölépülésére nincs remény*.

Zsigovits Imre harmincöt éves ember. Alig fél esztendeje áll a rendőrség szolgálatában, tehát nyugdíjra még nincs jogosultsága. Felesége és *négy gyermeke* így a legnagyobb nyomornak néz elébe, amit még súlyosabbá tesz az a körülmény, hogy *ceje áldott állapotban van*.

MULATSÁGOK

Farsangi naptár:

Január 27. Katonatiszti estély (Iparosház.) — A pankotai iparosok táncvigalma (Fehér Kereszt.) — A gyoroki kaszinó hangversenyel egybekötött táncmulatsága. — A kurticsi ifjuság álarcos bálja (Nagyvendéglő.) — Az aradi szerb polgárok estélye (Vass-zálló.)

Január 28. A galsai ifjuság táncvigalma (Wolf-vendéglő.)

Február 1. Tanítóbal (Iparosház.)

Február 3. Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület táncvigalma. — Az aradi iparosifjak önképző-egyletének táncvigalma (Iparosház.) — A világosi önkéntes tűzoltó-egyesület táncvigalma (Magyar király.) — Menyecske bálja (Tóth-vendéglő.) — Az egyesült újrad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egylet álarcos bálja (Martini-sör-csarnok.)

Február 4. Az aradi magyar államvasuti altiszti kör táncvigalma (Iparosház.)

Február 10. Monstre hangverseny és táncestély (Fehér Kereszt.)

Február 24. Katonatiszti estély (Iparosház.)

Március 3. Az aradi vaskereskedők és vaskereskedelmi alkalmazottak táncvigalma.
Március 10. Az aradi sportkedvelő ifjuság táncmulatsága (Iparosház.)

(=) Szerbek estélye. Az aradi szerb polgárok, a battonyai műkedvelő társaság és az aradi szerb iskolai növendékek közreműködésével, a Vass szálloda termében január hó 27-én, Szt. Száva napján, szavalattal és műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendeznek. Belépő-díj: személyi jegy 2 korona, család-jegy 3 korona. Az estély műsora:

Megnyitó beszéd, tartja Kovács Miklós szerb néptanító. Szavalatok, előadják az aradi szerb elemi iskolai növendékek. Korán: Jeno száj-harmonika művész — *A cigány*. Színmű 3 felvonásban, zenével, népdalokkal és táncokkal Irta Szigligi E. (Fordította Simity Jusztin Mian). Rendező Tyirity Dusan. Személyek: Nemcov Zsiva, Vadaszan Szvetozar, Bozsidar Jova, Lung Nikola, Gyogyevits Antonia, Bozsidar Bojana, Bozsidar Miklós, Gyogyevits Sztojan, Bozsidar Leposzáva, Lung Arsza, Bozsidar Nikola, Tyirity Olga, Pardó Lung Milka, Gyogyevits Bojana, Dacsin Milau. — Végül tánc: Kól. Tramblan, I. négyes, Csárdás, Szelyancsica, Keringő, II. négyes, Tramblan, Csárdás, Mazurka, Keringő, Kóo.

(=) Mulatság. Az Országos Gépész és Művezető Egyesület legutóbb hangversenyvel egybekötött táncmulatságot rendezett a fővárosi Katolikus Kör disztermében. A szépen sikerült koncert kimagasló pontját Schwarz Kornélia (iroi nevén Lia) szolgáltatta, aki Thewrewk Arpádnak: „Az első szerelmes levél” című monológját annyi bájjal intelligenciával és előadóművészettel csicseregte el, mennyi műkedvelői előadás keretében ritkaság. A közönség virággal és tapssal halmozta el. Stosir Mariska, Miróczy Etel, Hngár Géza és Lehmann Arpad működtek még közre sok tetszés közepett.

(=) Alarcosbál Ujaradon. Az egyesült Ujarad zsigmondosai önkéntes tűzoltó egyesület február hó 8-án a Martini féle helyiségben az ujaradi ifjuság közreműködésével saját pénztára javára zártkörű alarcos-bálat rendez. Belépő-díj: személyijegy 1.60 kor., család jegy 4 korona.

(=) Galsai Ifjuság f. hó 28-án Wolf József vendéglőjében, a galsai rom kat. egyház javára jótékonycau táncvigalmat rendez. Belépő-díj: személyijegy 1 kor. 20 fill. család jegy 2 kor. 40 fillér.

Andrássy béke-terve

A javaslat a király előtt.

(Fejérváry Bécsben.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 23

Fejérváry Géza báró mai királyi kihallgatása nyomán ismét általános békehangulat kerekedett fölül. Beavatott források tudni vélik, hogy a miniszterelnök Andrássy Gyula grófnak a koalíció megbízásából elkészített oly béke-tervezetét mutatta be a királynak, amely a kibontakozás legfőbb akadályának; a katonai kérdéseknek sikeres megoldását foglalja magában.

Ez a béketervezet átdolgozása annak a memorandumnak, amelyet Andrássy a múlt hetekben Pitreich hadügyminiszterrel, ez pedig a királylyal megismertetett, de amelyet ő felsége akkor elfogadhatónak nem talált.

Andrássy békejavaslatát Fejérvárynál.

Egy koalíciós estílap írja: Kitünően beavatott és szavahihető oldalról kapjuk a következő meglepő híreket:

„Fejérváry hirtelen újabb bécsi utazásának jelentősége éppen nem olyan másodrendű, mint az ellenséki lapok hirdetik, de viszont jelentősége sem a kereskedelmi szerződésben ke-

resendő, mint félhivatalosan közlik. Fejérváry ezúttal határozottan bécsben utazik. Olvasóink bizonyára emlékeznek arra csak részben is félönken cáfolt hírre, hogy Andrássy Gyula készített békejavaslatot és ezzel felutazott Bécsbe, ahol Pitreich hadügyminiszterrel közölte tervét és kérte, hogy közvetítse ez ügyben az érintkezést a koronával. A tervről a koalíció vezeterei tudtak.

A kísérlet akkor nem sikerült, még pedig nem azért, mert akár Pitreichnak, akár a koronának érdemben kifogásuk lett volna a javaslat ellen, hanem tisztán formai okokon múlt, hogy nem indultak meg azonnal az érdemleges tárgyalások. Pitreich ugyanis — azt forrásunk nem tudja, hogy saját elhatározásából, vagy a királytól nyert előleges felhatalmazás alapján — azt mondta Andrássynak, hogy ő nagyon kívánatosnak tartaná a béke nyélbeütését és első hallásra tetszetősnek és keresztülvihetőnek is tartja, de a király rendíthetetlen elhatározása, hogy Fejérváry megkerülésével nem bocsátkozik semmiféle tárgyalásba és így lehetetlen neki vagy bárki másnak javaslatokat a király elé vinni.

Ezzel abbamaradt a kísérlet. Fejérváry egyik legutóbbi bécsi kihallgatása alkalmával — nem tudni, hogy a király hozta-e szóba vagy Fejérváry — megemlékezés történt Andrássy újabb tervéről és javaslatáról. A király annak az óhajnak adott kifejezést, hogy Andrássy javaslatát meg akarná ismerni, ha Fejérváry olyannak ítéli, hogy a békés megegyezés alapját képezheti és egyszersmind részletezett program, mely a koalíciós kormány iránya és működése tárgyában nem tartalmaz rejtélyeket és utóbb felremagyarázható tételket.

Fejérváry hazajövet érintkezésbe is lépett Andrássy Gyulával, aki azonban nem hocsátkozott rögtön tárgyalásba, hanem előbb Darányi Ignác tanácsát kérte ki és utóbb Darányit elküldte a koalíció vezéréhez, hogy beenyugodnának-e abba, hogy Fejérváry közvetítse a királynak az előtük részleteiben is ismert javaslatot? A koalíció vezeterei kijelentették, hogy Andrássyt természetesen nem köti az ő határozatuk, hogy Fejérváryval nem tárgyalnak és végeredményben azt tartják fontosnak, hogy a király szerezzon tudomást a programról és győződjék meg a koalíció tiszta szándékairól. Nem bánják, ha báró Fejérváry vagy más lesz az, aki a tervezetet a király elé viseli. Belenyugosznak ebbe annál inkább, mert az utóbbi napokban kijelentették ismét elten, hogy ők csak azért nem terjesztették részletes programot a király elé, mert ezt eddig csak királyi felhatalmazás nélkül kérték az önkéntes menték.

Ezek után Andrássy bemutatta az ő javaslatát Fejérvárynak, akinek voltak ugyan némi kifogásai és megjegyzései, de egészben és nagyban olyannak találta, hogy esetleg megegyezés alapjául szolgálhasson.

Andrássy át is adta a programot Fejérvárynak, aki rögtön el is utazott Bécsbe és ott ma jelentkezik legfelsőbb kihallgatásra. Fejérváry biztosította Andrássyt, hogy neki komoly szándéka békét létesíteni és őszintén fogja javasolni a királynak, hogy a tervezetet fogadja el a kibontakozás alapjául. Az eljárásra vonatkozólag azt jelezte Fejérváry, hogy ő a király hozzájárulása esetén folytatni fogja a tárgyalásokat mindaddig, míg végleg kitisztáztak minden egyes pontot és igyekezni fog, hogy az az utolsó szankciót a király *Badapesten adja meg és itt is maradjon, míg a kabinet megalkul és a parlament megkezdí a rendes munkálkodást.*

A reggeli lapok közül *As Ujság* volt az egyetlen, melynek ebben a tárgyban

már némi értesülése volt. Ideiktatjuk az idézett újságnak idevágó értesülését is:

A miniszterelnök utja szoros kapcsolatban van a parlamenti és politikai béke ügyével. Még emlékezetünkben lehet gróf Andrássy Gyulának gondosan elítölt bécsi utja és a koalíció vezérének Pitreich hadügyminiszterrel folytatott hosszas tanácskozása. Először mi adtunk hírt e találkozásról, melyet eleinte jónak láttak megcáfolni. Persze, csakhamar kiderült, hogy a találkozás valósággal megtörtént. Ennek a megbeszélésnek egyik eredménye az volt, hogy gróf Andrássy Gyula részletesen összeállította azokat a feltételeket, melyek mellett a koalíció hajlandó volna a kormányzat átvételére. Gróf Andrássy Gyulának egy közvetítő útján — nálunk Lukácsot sejtik ebben a férfiban — módjában volt, hogy ezeket a feltételeket (azt nem tudni, hogy valóságos memorandumba foglalva-e) eljuttassa báró Fejérváry Gézához. A miniszterelnök pedig *ma ezeket a feltételeket vitte magával Bécsbe.* A válság ügyében beállott ez a fordulat bécsi körökben a legnagyobb örömet okozta és kétségtelenné tartjuk, hogy Magyarországon is minden ember örömmel fogadja azt a hírt, hogy a koalíció végre komolyan módot akar nyújtani arra, hogy az egy esztendőnél tovább húzódó válság véget érjen. Eddig természetesen az első sorban érdekelt tényezőkn kívül senki sem ismerheti részletesen a koalíciónak azokat a feltételeit, amelyeket a miniszterelnök magával vitt Bécsbe. Kiszivárgott hírek szerint azonban abban a kérdésben, mely eddig a legnagyobb nehézségeket okozta, a koalíció oly álláspontot helyezkedett volna, mely mindenképpen alkalmas a kibontakozás megkönnyítésére. Azt halljuk ugyanis, hogy a koalíció a katonai kérdésekben beérni hajlandó bizonyos megfélelt általános kijelentéssel és ezek fejében nem vonakodnék többé a kormányzat átvételétől.

Fejérváry a királynál.

Bécsből táviratozzák: A király Fejérváry Géza báró miniszterelnököt, aki tegnap este Bécsbe érkezett, ma délelőtt 11 órakor magánkihallgatáson fogadta. A miniszterelnök két órai kihallgatásban részletes jelentést tett a koronának. Fejérváry Géza báró legfelsőbb óhajra *egyelőre még Bécsben marad.*

Későbbi távirat jelenti: A miniszterelnök mai audienciája után a magyar palotában rája várakozó újságíróknak kijelentette, hogy az általános politikai helyzetről tett jelentést a királynak.

Mérsékelt állásponton.

Bécsből táviratozzák: Mint a *N. F. Pr.* írja, nagyon valószínű, sőt bizonyos, hogy a miniszterelnököt a király legközelebb újra kihallgatáson fogadja. *Döntés ma semmi irányban nem történt és előreláthatólag holnap sem lesz döntés.* Azt a budapesti hírt, hogy Fejérváry magával vitte az Andrássy Gyula által kidolgozott memorandumot, hitelességére nézve nem lehet megvizsgálni. Tény azonban, hogy a koalíció vezeterei, miután kellő formában fölszólítást kaptak, erre új feltételeket terjesztettek elő. Itt pedig — jegyzi meg a bécsi lap — teljesen mindegy, hogy ezeket a feltételeket Andrássy foglalta-e memorandumba, vagy más valaki. A feltételek részletei még nem ismeretesek, de ugy látszik, hogy a koalíció a katonai kérdésekben mérsékelt álláspontot helyezkedett.

A béke-tervezet.

Bécsi beavatott forrásból jelentik a *M. H.*-nek a következő nagyjelentőségű infor-

mációkat, melyek megvilágítják a válság előterében álló döntő fontosságú kérdéseket:

Fejérváry Géza báró miniszterelnök jelenlegi bécsi tartózkodása során a szerb vámügyeknél sokkal messzebb menő fontosságú kérdések kerülnek döntésre. Fejérváry a király elé egy béketervezetet terjeszt, melynek szerzője Andrássy Gyula s melyet közvetve juttatott el Andrássy Fejérváryhoz és általa a királyhoz.

A terv a kibontakozás főnehézségének: a katonai kérdések megoldásáról szól és eltér az eddig ismételt emlegetett megoldási módoktól. Ezt a béketervezetet a király csak most ismeri meg Fejérváry jelentéséből. Andrássy tudvalevőleg már több héttel ezelőtt Bécsbe járt és ott Pitreich hadügyminiszterrel megismertette azokat a pontozatokat, melyeknek teljesítése esetén ő a koalíciós kormány megalakulását biztosítottak tartja. Andrássy fölfogása az volt, hogy ha Pitreich előterjesztése alapján a király az általa formulázott katonai követelések teljesítéséhez hozzájárul, ezen az alapon a legrövidebb idő alatt létrejöhet a megegyezés a király és a koalíció között.

Tizennyolc pontba foglalta Andrássy a maga katonai álláspontját. Munkálatának ismertetését Pitreich nagy figyelemmel hallgatta végig és két pontról azonnal érdemben nyilatkozott. Kijelentette, hogy ismerve a király fölfogását, e két pont teljesítését kizártnak tartja.

A negatívummal tehát világosan tisztába jöttek, de csak azt jelölte meg Pitreich, aminek visszautasítása föltétlenül bizonyos.

Részletesen megismertette azonban Andrássy a hadügyminiszterrel a többi tizenhat pontot is. Pitreich megtette az egyes helyeken a maga észrevételeit, de ezekről a pontokról már nem mondotta meg a maga végső következtetéseit. Katonaember lévén, nem kötötte le az álláspontját oly kérdésekben, amelyekkel szemben a király még nem foglalt állást. Mert ezek a pontozatok ebben az összeállításban még nem szerepeltek a király előtt. Szóval a föltétlenül lehetetlen két ponton kívül véglegesen nem dönt el a Pitreichhal folytatott beszélgetés során Andrássy katonai programjának sorsa.

A hadügyminiszter jelentést tett a királynak az Andrássyval folytatott beszélgetésről és előterjesztette a pontozatokat. Beavatott körökben akkor azt beszélték, hogy Pitreich az említett két ponttól eltekintve, tárgyalhatónak tartotta Andrássy pontozatait.

A Hofburgban azonban a hadügyminiszter audienciáján ketté szakadt a fonál. A király egyáltalában nem bocsátkozott Andrássy katonai föltételeinek érdemleges fejtegetésébe.

Budapesti politikai körökben Andrássy bécsi utazásának nyilvánosságra jutása után az újságok azt írták, hogy Andrássy terve azért hiúsult meg, mert ez nem mint a koalíció álláspontja szerepelt a király előtt, hanem mint Andrássy egyéni álláspontja, melyhez csak utóbb akarja a koalíció hozzájárulását megnyerni.

Nem ez volt az elutasítás főoka. A király magában a tárgyi kérdésben nem fogadta el az első terjesztett katonai programot. A helyzet tehát az volt, hogy Andrássy katonai terve a király dolgozó szobájában akadt meg.

Andrássy ött leírt békekisérletének meghiusulása után került sor Lukács László legutóbbi békekisérletére, mely azóta épügy meghiusult, mint egy másik terv: a Wekerle Sándor által föllevevitett hivatalnok-miniszterium terve.

Mint hogy a király visszautasította a hadügyminiszter utján közölt pontozatokat, Andrássy Gyula politikai barátjaival és a koalíció egyes vezérférfiaival újra fontolóra vette az összes kérdéseket és megállapította azt a megoldási módot, amely a katonai kérdést a király és a nemzet közötti egyetértéssel oldaná meg.

Ezt a tervet terjesztette ma Fejérváry a király elé.

Vészi József Bécsben.

Bécsből jelentik az E. U.-nak: Vészi József miniszteri tanácsos, a miniszterelnökség sajtóosztályának főnöke, ma délelben Bécsbe érkezett, hogy a miniszterelnökkel kihallgatása után — kétségtelenül a kormány egyes tagjainak megbízásából — tanácskozzék.

Kossuth és Justh a békéről.

Kissé meglepetésszerűleg hatott a politikai világra az a hír, hogy Fejérváry Géza báró a koalíció békepontozataival utazott Bécsbe. Ezek szerint tehát a béke ügye a lehető legjobban állana, mert köz tudomásu tény, hogy a királynak az az álláspontja, hogy szó sem lehet béketárgyalásokról addig, amíg a koalíció nem a kormány utján tesz kezdő lépéseket. Nos, ez megtörtént volna s így mi sem állana tulajdonképpen az utjában annak, hogy a béketárgyalások megkezdődjenek. A vezérlőbizottság egyes tagjai azt mondják ugyan, hogy legfőljebb arról lehet szó, hogy Fejérváry valamelyik vezető politikus kibontakozási tervével utazott fel Bécsbe.

Tudósítónknak alkalma nyílt beszélni Kossuth Ferencel s megkérdezte, hogy van-e valami remény a kibontakozásra?

— Semmi sem lehetetlen — mondotta a koalíció vezére, akinek erős a hite, hogy az abszolutizmus üres rémitgetés és hogy a király újra felveszi a béketárgyalásokat.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma a Kossuth-utcai korzón így jellemezte a mai állapotot:

— Furesa kis helyzet ez a mai. Ha a koalíció nem tárgyal, akkor ipso facto hazaáruló, mert lehetetlen helyzetbe kényszeríti az országot. Ha pedig tárgyal, akkor kisütik, hogy paklizik és megint — hazaáruló.

A vezérlőbizottság ülése.

A vezérlő bizottság ma este hat órakor Kossuth Ferenc elnöklete alatt értekezletet tartott, melyről a következő hivatalos közlönyt adták ki:

A szövetséges ellenzék vezérlő bizottsága foglalkozott a vármegyei ellenállás összes részleteivel, tudomásul vette az e tárgyban kiküldött albizottság jelentését, hozzájárult annak javaslataihoz és teljes fölhatalmazással megbizta a szükséges további teendők megtételével. Foglalkozott továbbá a póttartalékosok családjainak segélyezésével, és megállapította az e hó 26-án tartandó pártközi konferencia elé terjesztendő javaslatokat.

Kossuth Ferencnél.

Kossuth Ferencet, a szövetséges ellenzék elnökét ma délelőt is sokan látogatták. Hosszabban Wlassics Gyula, Cabello de la Tour olasz főkonzul és több országgyűlési képviselő időzött nála.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Hajdúk hadnagya, operett. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: Vén leányok, vigjáték. (Páros bérlet.)

Péntek: A titok, szimű. (Páratlan bérlet.)

Szombat: Bohémszerelem, operett. Bemutató előadás. (Páros bérlet.)

* János vitéz-verseny Aradon. A vasárnap délelőt, a Kossuth-szobor javára rendezendő matinén rendkívül érdeklődésre számíthat a humoros János vitéz-verseny, mely a Szerelessz-musz jelenetek közé van ékeve s amely Hunyady József, Fenyvesy Margit, Faludy Károly, Zsigmondy Anna, Borbély Sándor, Benkő Gizike és Nyárai Antal között fog lefolyni. A közönségnek olyan pompás mulatságra van kilátása a Jelmezes házi főpróba című darabban is, melyben a színházi rendes előadások alatt sohasem részesülhet. Beláthatnak a színpad rejtett belső világába, hogy hogyan készül egy darab, hogyan pörlekednek a színészek, szóval a színpadot teljes intimításában ismerhetik meg. Miután e matiné megismétlésére alkalom nem kínálkozik, eleve felhívjuk a közönség figyelmét. A már csak mérsékelt számban levő jegyek a színházi pénztárnál kaphatók.

* Hajdúk hadnagya. Czóbor és Rajna nagyszerű operettjének, a Hajdúk hadnagya-nak szerdán lesz a második előadása páratlan bérletben e szezonban. A címszerepet Hunyady József, Barbarinál — Rontai Boriska, Szépiciget — Nyárai, Blanchefort ezredes — Faludy, Gastont — Zsigmondy Anna, Jadvigát — Kaposy Józsa játsza.

* Bohémszerelem. Murger örökifjú, bájos bohémvilága csodálatos varázslatos fényében került hozzánk Paul Parrier átdolgozásában és Herblay kábitó zenéjével. A régi francia operett renaissanceját jelenti e darab, mely minden részében új és örökké jókedvű, anélkül, hogy egy pillanatra is banálisvá válnék. Énekező, de költői és művész-leikü bohémek és lyukas cipőjű, kopott ruhájú, de igaz szívű grizettek meghatóan bájos szerelmeiről regél e darab. A főszerepet Sz. Rontay Boriska, Kaposy Józsa, Zsigmondy Anna, Zalay Margit, Nyárai, Hunyady, Faludy, Dellé, Szathmáry, Beregi és Ladiszlav játsza. Nagy érdeklődésre számíthat a II. felvonás meglepetés számba menő fináléja, amely rendezésében is teljesen új és egy a budapesti mintától, mint minden eddigi színpadi sablontól eltérő. Az operett első előadása szombaton lesz. Jegyek péntek reggeltől válthatók a színházi pénztárnál.

* Jobb, mint Duse? A fővárosnak érdekes vendég-művésznője van. A Vigszínház tegnapi előadása után Després Suzanneról, a színházban vendégszereplő francia társulat starjáról a legkevesebb dicséret az volt, hogy elnevezték a francia Dusenak. De akárhányan akadtak, akik még a nagy Eleonóra fölé helyezték. Egyszerűen tűneményes, amit ez a nő produkál, és a vezírmust tökéletesebben nem vitték még színpadra, mint ahogy ezt Després Suzanne teszi. A közönség tartózkodása, amelylyel az idegen művészeket fogadni szokta, tulajdonképpen csak abban nyilvánult, hogy nem töltötte meg egészen a nézőteret, mert akik jelen voltak, azok az első pillanattól fogva megadták a nagy művésznőnek azt a hódolatot, amelyet minden műértő halgatóságtól elvárható. A szívélyes ünneplés és készséges hódolat estélye volt a Le Detour előadása és ma, amikor Nórát játszotta Després Suzanne, már zsufolt nézőtér tapsolt neki. Ismétlődött a Duse Eleonóra esete, aki

legelső ízben füres padoknak játszott és akinek későbbi előadásaihoz csak úgy kódolt: a legelőkelőbb világ és a karzat közönsége egyaránt. Després Suzanne társulata is előnyösen üt el a szokásos kprutazó, truppoktól.

Kétszáz ember halála.

Borzalmas hajókatasztrófa.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 23.

Amerikából tömeges ember-pusztulás hírére hozza a táviró. A braziliai Egyesült Allamoknak egyik hajója, a *Aquadaban* nevű cirkáló, tegnap éjszaka fölrobbant és beleveszett a tenger hullámaiba. A halottak között, akiknek száma megközelíti a kétszázat, magasrangu tengerész tiszték is vannak.

A borzalmas hajó-katasztrófáról ezek a táviratok beszélnek:

Páris, január 23. Rio de Janeiróból jelentik a Havas-ügynökségnek, hogy a Rio de Janeirótól délre fekvő Jacacangai kis kikötőben horgonyzó *Aquadaban* nevű braziliai cirkáló az éjjel fölrobbant és elmerült. Hír szerint 300-an életüket vesztették. Csak egy tiszt menekült meg.

Rio de Janeiro, jan. 23. A Barroso páncéloshajó a miniszterekkel és az *Aquadaban* sebesülteivel egy órákor Jacacangából Rio de Janeiróba indult és este ideérkezett. Az *Aquadaban* robbanása este háromnegyed 10 órákor történt. A hajónak majdnem minden tisztje odaveszett. A halottak száma 196, a sebesülteké 36. A tengerészetügyi miniszter egy vizsgáló bizottsággal rögtön a helyszínére ment. Többek között három ellentengernagy, Alves de Barros, a hajó kapitánya, két fregatta kapitány, két német fényképész és egy ujságíró is életét vesztette. A színházak a gyász jeléül zárva vannak.

A hires Lakatosok.

(József főherceg cigányai — börtönben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23.

Néhal való József főherceg, mikor megkezdte a legháládatlanabb munkát, a cigányok letelepítését, kisjenői birtokán is több cigány családot helyezett el. A főherceg kedvenc cigányai a Lakatos-familia tagjai voltak, akik ugyan nyakra-főre csentek minden elcsenhetőt az uradalomból, de mint elsőrendű cigány-típusok, erősen érdekelték a legmagyarabb Habsburgot.

Amíg József főherceg le nem hunyta a szemét, nem is volt semmi különösebb baja a családnak. Héba-hóba egyik-másik Lakatos bevonult ugyan a fogházba, hogy leüljön valami csirkelapra, de egyébként semmi különösebb nem történt. Mikor azonban a főherceg meghalt, vele együtt letűnt a Lakatos familia szerencsecsillaga is. A régi támogatást, amely mellett a lopást csupán előszeretettel üzték, elvesztették s kénytelenek voltak teljes tehetőségükkel a büntetőtörvénykönyvben található paragrafusok ellen fordulni. Nem mult azóta hét, hogy egyik-másik Lakatossal dolga ne lett volna a bíróságoknak. Az aradi ügyészségnél is rövid idő alatt fogalom lett a Lakatosok neve, akik — nomen est omen — a lakatok felnyitásával és hasonló cselekedetekkel egészen üzletszerűen kezdtek foglalkozni.

Tegnap éjszaka négy Lakatos: László, Sándor, László és Pista átrándultak Kisjenőre,

Mikalakára, ahol *Komlosán* Jesta házáat az éj sötétjében aláásták és a lyukon bamászva, mintegy ötszáz korona értékű holmit csakiliztak el. Természetes, hogy a gyanu nem vezetett volna Kisjenőre. A cigányok azonban Mikalakán maradtak, hogy egyet mulassanak. A glogováci csendőrsz patrullja, amely a Komlosán-betörés tettesének nyomozására indult, itt találta meg őket.

Rögtön gyanut keltett, hogy a hires Lakatosok mit keresnek Mikalakán. A cigányok nem tudtak választ adni, mire a csendőrök megmozdították őket és egy csomó lopott holmit találtak náluk, köztük a Komlosán házából valót is. Mind a négyet azonnal letartóztatták és egymáshoz láncolva őket, bekísérték az aradi ügyészséghez. Itt már bemutatkozás nélkül is azzal fogadták őket:

— Itt jön a Lakatosok négyes fogata!

A cigányok utközben cigányul megbeszéltek, hogy mindent tagadni fognak. A tagadás azonban mit sem használt: József főherceg kedvenc cigányai bekerültek az aradi fogházba vendégnek. Betöréses lopás miatt vizsgálati fogságba helyezték mind a négyet.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Székely otthon tagjait felkérem, hogy a Központi kávéházban tartandó fontos értekezletre ne folyó hó 25-én, hanem 27-én szombaton este 8 órákor szíveskedjenek megjelenni. Bedő Árpád dr.

Harc a főispánok körül.

(Zajos installációk.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 23.

A törvényhatóságok harca még egyre a régi hevességgel folyik. Ma installáltak Turócbán Köcsön Lajos főispánt, Marosvásárhelyen kormánybiztost várnak és igen érdekes határozatot hoztak Szegeden.

Távirataink a következőket jelentik:

(A turóci installáció.)

Turóc-Szent-Mártonból táviratozzák:

A *Beniczky* Kálmán alispán által egybehívott mai vármegyei közgyűlésen nagy számmal jelentek meg a törvényhatósági bizottsági tagok. A közgyűlés előtt a bizottsági tagok az alispán hivatalában értekezletet tartottak, azután bevonultak a közgyűlési terembe, ahol Köcsön Lajos főispán már az elnöki székből várta őket.

Miután a tagok elhelyezkedtek a padokban, *Beniczky* Kálmán alispán szólásra emelkedett és kijelentette, hogy Turócmegye nem ismeri el törvényesnek a főispánt s így az elnöklés joga törvény szerint őt illeti meg.

Köcsön Lajos főispán a királyi kinevezésére hivatkozott, majd fölhitva a megyei főjegyzőt a jegyzőkönyv vezetésére. Miután többen a vármegye határozatára hivatkozva kijelentették, hogy nem engedelmessékednek, a főispán a saját titkáráat nevezte ki főjegyzővé, aki rögtön letette az esküt. A bizottsági tagok erre elénekelték a Kossuth-nótát és az alispáni hivatalba mentek, ahol megtartották a közgyűlést és kimondták, hogy folytatják az ellenállást.

A rend fönntartására csendőrszervezetek vonultak ki, de seholsem volt szükség beavatkozásra.

(Kormánybiztos Marosvásárhelyen.)

Marosvásárhelyről sürgönyzik: *László* István gróf főispán fölmentésének hírére Maros-Tordamegye jóléti bizottsága ma gyűlést tartott, melyen kimondták, hogy a kinevezendő főispánt törvényesnek el nem ismerik, be nem iktatják,

beiktatásán részt nem vesznek, attól a tisztviselőketől, rendeleit végre nem hajtják és lefüggesztés esetén helyettesítéseket tőle el nem fogadnak, kormánybiztos kinevezése esetén pedig, minthogy ilyen törvény szerint nem ismernek, ugyanily eljárást követnek.

Farkas alispán a főispánt hivatalt ma átvette, lezáratta és lepecsételtette.

Itt az a hír van elterjedve, hogy *Balla* Gyula miniszteri tanácsos fog ide kormánybiztosként kinevezettni.

(Szegeden ellenállása.)

*Szeged*ről táviratozzák: Szeged város törvényhatósága ma *László* György dr. polgármester elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a belügyminiszternek az önkéntes adózás és ujoncozás tárgyában hozott megemlékező leiratát tárgyalták. *Taschler* Endre tanácsnok a tanács nevében azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a törvényhatósági bizottság mentse föl a tisztviselőket az ellenállás alól, ne hogy más egyénekkal töltsék be állásukat. De mondja ki a törvényhatóság, hogy minden fölmerülő ügyben ellenáll és csak az erőszeknek enged, a közönséget pedig figyelmeztessék, hogy adót ne fizessen és katonai szolgálatra ne jelentkezzék. Hosszu vita után a közgyűlés 91 szavazattal 25 ellenében elfogadja a tanács javaslatát.

HIREK.

Koadjutor Desseffy mellett.

Arad, január 23.

A *Pester Correspondenz* c. könyvomatossá teszi a csanádi egyházmegyét igen közérdeklő alábbi hirt:

A csanádi püspök, *Desseffy* Sándor mellé *Holper* Gyula dr. esztergomi prelátus és primási iroda-igazgató van kinevezve koadjutornak, hogy mint kiváló tanférui az egyházmegye nemzetiségi iskoláit felvirágoztassa hazafias szellemben. *Szmrecsányi* Pál nagyváradi püspök mellé pedig utódlási joggal *Vay* Elemér gróf fog kinevezettni segédpüspöknek, hogy buzgalomával az egyházmegye hitéletét nevelje.

Nem volt módunkban meggyőződést szerezni róla, hogy mennyiben felel meg a valóságnak ez a hír. Valószínűséget ad a dolognak az a tény, hogy ugy *Desseffy*, mint *Szmrecsányi* püspökök — de különösen az utóbbi — már évek óta súlyos betegek és állandóan külföldi fürdőhelyeken tartózkodnak.

Igaz ugyan, hogy *Desseffy* mellé csak tavaly nevezték ki helyettes püspöknek *Németh* József felsz. püspököt, aki azóta teremtett is valamelyes rendet a magára hagyott egyházmegyében, de ez nem zárja ki a koadjutor kinevezését. *Németh* József ugyanis már szintén idős ember, aki pihenésre vágyik és éppen ezért nem nevezték őt ki utódlási joggal.

— *Ferenc* József és a cár. *Pétervárról* táviratozzák: *Aehrenthal* báró osztrák-magyar nagykövet, aki csak most szombaton tért vissza szabadságáról és nem volt jelen a carszkoje-szelói újévi fogadásnál, tegnap magánkiballgatáson volt a cárnál, hogy *Ferenc József* király újévi üdvözleteit tolmácsolja.

— *József* királyi herceg udvartartása. *József* királyi hercegnek, mint az uralkodó család legtöbb tagjának, eddig csak udvari kamarai hivatala volt, udvartartással csak az uralkodó legközelebbi rokonai és a legfőbb katonai állá-

sokat betöltő királyi hercegek birtak. Mint már a napokban jelentettük, a király József királyi herceg iránt való különös jóindulatának most azzal is kifejezést adott, hogy a családi alapok terhére *advartartást* engedélyezett neki és főudvarmesterévé *Gromon* Dezső báró volt honvédelmi államtitkárt fogja kinevezni. A királyi herceg legutóbbi gyakori bécsi utazásai az udvartartás berendezésével voltak összefüggésben. József kir. herceg és *Augszta* kir. hercegnő folyó hó 31-ikén a budai királyi várakban levő lakosztályuk dísztermében *estélyt* adnak, amelyen a főváros előkelőségei fognak résztvenni. *Fejérváry* Géza báró miniszterelnök tegnap dében, B csbe utazása előtt, hosszabb látogatáson volt József kir. hercegnél.

— **Beck báró nem mond le.** *Becs*-ből sürgönyzik: A legtöbb lengyel iap, köztük olyanok is, melyek a német birodalom területén jelennek meg, ma reggel azt a hirt közlik Bécsből, hogy az ottani jól informált körökben a legnagyobb hátaozottsággal az a hír van elterjedve, hogy a vezérkar főnöke: *Beck* Frigyes báró tábornaszernagy állásától már legközelebb visszalép. Utódává állítólag *Fiedler* Károly tábornaszernagy, bécsi hadtestparancsnok van kiszemelve. Ezt a személyváltozást azokkal az újabb béketárgyalásokkal hozzák összefüggésbe, melyek a konfliktus elsimitása végett a korona és a koalíció közt megindultak. A *Neues Wiener Tagblatt* e hirre vonatkozólag irányadó helyen talakozódott és szerzett értesülése alapján azt jelenti mai esti lapjában, hogy báró *Beck*nek nem szándeka az, hogy állásáról lemondjon.

— **Brezovay főispán afférja.** *Budapest*ről táviratozzák: *Brezovay* Andras borsodmegyei főispán tegnapi installációján *Miklós* Öjón több bizottsági tag jelenlétében állítólag a következő kijelentést tette:

— Akadt Borsodban egy bizottsági tag, egy gazember, aki egy másik gazembernek hazafiatlan munkájában szegédkezett,

Brezovay, a tes őrből lett főispán a mai napon megbizta *Kubinyi* Géza főispánt és *Sedcs* Pál orsz. képviselőt, hogy *Miklós* Gyulától lovagias elégtételt kérjenek. A megbízottak nem találták *Miklóst* Budapesten és ezért levélben kértek tőle elég ételt.

— **A spanyol király eljegyzése.** *Páris*-ből táviratozzák: A Havas ügynökség jelenti Madridból, hogy *Alfonz* spanyol királynak *Elvira* battenbergi hercegnővel való eljegyzését rövid időn belül hivatalosan is közzéteszik.

— **A küssentmiklósi tüzérek új parancsnoka.** A küssentmiklósi lovas ütegoztály új parancsnoka, *Grüner* Hugó őrnagy ma Temesvárról Küssentmiklósrá érkezett és átvette az ütegoztály parancsnokságát. *Grüner* őrnagy egyelőre Aradon, a Központi szállóban vett lakást.

— **Kitüntetés.** Mindenképen megérdemelt kitüntetés érte *Váradi* Antal dr., a kiváló író, az Országos Színművészeti Akadémia igazgatóját. Mint a hivatalos lap ma közli *Váradi* Antalnak a király, a színműirodalom és színműképzés terén kifejtett sok évi buzgó és eredményes működése ellismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— **Kinevezés.** A világios kir. adóhivatalhoz a Csornára áthelyezett *Hügel* János ellenőrtávoztaival megüresedett állásra. *Hippich* Gyula dattal ellenőrt nevezte ki a pénzügyminiszter.

— **Uj titkos tanácsosok.** A bécsi *Fremdenblatt* jelenti, hogy *Theodorovits* lemergi érsek és *Nagel* capo dísztriai püspök a titkos tanácsosi méltóságot kapták. *Sedei* dr. görcei apát görcei hercegérekévé neveztetették.

— **Az Aradmegyei Takarékpénztár tőkeemelésé.** Hirt hoztunk az *Aradmegyei Takarékpénztár* azon tervéről, amelylyel az intézet tőkéjét hétszázötven új részvény kibocsátásával fel akarják emelni. Az alap-tőkeemelés ügyében a takarékpénztár választmánya csütörtökön tart ülést, amelyen végleg határoznak a tőkeemelés tervének részleteiről.

— **Lónyay Elemér gróf birtokvásárlása** Egy pozsonyi tavirat röviden már tegnap jelentette, hogy *Lónyay* Elemér gróf és felesége *Stefánia* hercegnő, akik nem régen három napig az oroszvári kastélyban tartózkodtak, négy millió koronáért megvették az oroszvári ötezer holdas birtokot. A szerződést tegnapelőtt írták alá. A Pozsonytól egy órányira lévő birtok, amely az ország legszebb birtokainak egyike, két századon át *Zichy Ferrarise* grókok tulajdona volt. 1872-ben *Henckel Donnermarck* Hugó gróf két millió forintért megvette második felesége, született *Kássonvi* Laura számára, aki múlt év decemberben halt meg B csben hatvankilenc éves korában. Oroszvár és vidéke lakossága körében a birtokvétel nagy örömet kelt, mert a grófi pár új birtokán fog lakni.

— **Kitüntetett testőr** A hivatalos lap közli, hogy a király Lemes *Polonkay* Endre m. kir. testőrségbeli testőrnek és századosnak a cs. és kir. kamarási méltóságot díjmentesen adományozta. *Polonkay* Endrét tudvalevőleg rokoni kötelekek fűzik Aradhoz, amennyiben *Fabian* Lajos kir. törvényszéki elnök veje. — Ugyan ekkor kaptak kamarási méltóságot *Auersperg* Vince herceg és *Károlyi* Antal gróf.

— **Fischer Elíz leányárvaház.** A *Fischer* Elíz által alapított aradi ier. leányárvaház és a hozzá tartozó bérpalota építését — mint már jelentettük — kora tavas szal megkezdik. A terveket már elkészítette *Nagy* János műépítész és most erősen dolgoznak a munkaterveken, úgy hogy a munkálatok kiírása már február közepén meg is történik. A leányárvaház, mely a modern igényeknek megfelelő lesz és az emeleten egy tágas (materme) foglal magában, a régi aréna-épület helyén épül mintegy 250 000 korona költséggel; köröskörül díszes vasrács-kerítés fogja övezni. A bérpalota, mely a Batthyányi-utcában épül, 120 000 koronába kerül. Amint felépült a leányárvaház, kiépítik az *Andrássy*-tér palotát is a Lengyel házig.

— **Achim András ügye.** *Békés-Csabád* jelenti: *Achim* L. Andras képviselőt a békéscsabai képviselőtestület közgyűlésén egy kifejezéseért a képviselőtestület 30 korona rendbírósággal büntette. A békéscsabai *Népgyűlés*, amelynek *Achim* András elnöke, az elnököt ért sérelmet folyó hó 21 én délután népgyűlésen akarta tárgyalni, a gyűlés megtartását azonban sem a főszolgabíró, sem az alispán nem engedélyezte. *Achim* táviratban fordult a gyűlés engedélyezése iránt a belügyminiszterhez, aki nek válasza azonban csak vasárnap délután érkezett meg. A válaszban az áll, hogy az ügyiratok ismerése nélkül nem dönthet a kérdésben s így a tervezett népgyűlés nem volt megtartható.

— **Urban Iván ebédje.** Azon az ebéden, melyet *Urban* Iván nyugalmazott főispán az *Aradi Polgári Takarékpénztár* közgyűlése alkalmából vasárnap délután adott, azokon kívül, akiket tegnap fölemlítettünk, még a Polgári Takarékpénztár felügyelő-bizottságának tagjai is résztvettek, névszerint: *Reiniger* Samu, *Hoffmann* Antal, *Köpf* János dr., *Reinhart* Gyula és *Vojtek* Alajos.

— **Apponyi és a kivándorlók.** Pénteken ismét ezernél több kivándorló indult Fiuméből Amerikába. Mint a *Politikai Úrtesztő* jelenti, *Apponyi* Albert gróf szerdán este nagyobb tá-

sasággal Fiuméba utazik, hogy a kivándorlókat *megnézze*. Ugyanekkor *Csongrád*-ról azt jelentik, hogy az Alföld népe is vándorbotot vesz kezébe, mert nincs munka itthon. *Csongrád*ról egyre sűrűbb rajokban indulnak ki a munkások. Folyton jelentkeznek utlevélkérők, akik Amerikába veszik u jokat.

— **A hó.** A tegnapi havazás meglehetősen nagy forgalmi akadályokat okozott a különböző vasúti vonalakon Aradra több vonat késésekkel érkezett meg. A déli vasut pragerhoi gyorsvonata négy órai, a magyar királyi államvasutak fiumei vonata pedig teljes három órai késéssel érkezett meg. Az utasoknak persze kellemetlen ez a dolog és a vasutasoknak is megsokasodott a munkája. De ezeket a forgalmi akadályokat ellensúlyozza az a faktum, hogy az igazi tél végre valahára bevonult a maga fehér leplével. A földek takaróhoz jutottak és ez olyan gazdasági előny, amelyért egy kis forgalmi akadályt el lehet viselni. Mint *Budapest*ről jelenti, a fővárosban ma már alig látszik, hogy tegnap majdnem egész napon át esett a hó. A köztisztviselési hivatal rögtön 358 rendkívüli munkást állított be, kik 126 fogattal a hó eltakarításához hozzáfogtak, mely munkára körülbelül 10,000 korona kiadás lesz szükséges. Mint érdekes jelenséget felemlítjük, hogy a nevezett hivatal 600—700 munkást akart beállítani, de nem talált szorgos keresésre sem többet, mint az említett 358 dolgozni akaró embert.

— **Szeged fegyverkezése.** Egy aggódó szegedi hazafi, a varrosszerte ismert *Bitó* János törvényhatósági bizottsági tag, ez időszerint a legnépszerűbb halászmester, Szeged város törvényhatóságához indítványt adott be, melyben a város fölfegyverkezése iránt *ker intézkedést*. *Bitó* János kifejti, hogy *Nagy* Mihály főispán bevonulásakor minden komoly ok nélkül lövöldöztek a népre, éles és lapos karddal ütötték-vágták a népet. Senkinek sem volt biztos az élete az utcán. Nyolcéves gyermekek dobálóztak és ártatlan asszonyokat tepertek le a száguldó huszárok. *Bitó* azt mondja, hogy ennyi vadság után nem marad más hátra, minthogy a nép fegyverkezék. Erre nézve a következő indítványt terjeszti elő:

— **Indítványozom:** mondja ki a közgyűlés, hogy a város belhőkéjének fentartására és bárhonnán jövő erőszakoskodás megakadályozására az önként jelentkezőkből sürgősen szerveztessek az *ötezer főnyi polgárőrség*. E polgárőrség szervezésére és az ezzel járó munkálatok teljesítésére *Beck* Pista elnöklete alatt küldessék ki egy szűkebbkörű bizottság. E polgárőrség felszerelésére szerezzen be a város *ötezer darab Manlicher-fegyvert* a hozzá való töltényekkel, kétszáz darab tisztí kardot, ugyanannyi revolvert és minden városrész számára egy *Uchatius-ágyút* a megfelelő lövegekkel és végül keresztessenek meg a többi törvényhatóságok is, hogy hasonló szervezeteket minél előbb létesítsenek és életbeléptessenek.

— **Onyilkosság a gőzfürdőben.** *Budapest*-ről jelenti: A köruti gőzfürdő egyik kabinjában ma dében egy 35—36 évesnek látszó uriasan diltözött ember föbelőtte magát. A golyó a homlokán furódott be s a bal halántéka fölött megakadt. A gőzfürdő személyzete elhívta a vérében vonagló emberhez a mentőket, akik bekötötték a sebeit s beszállították a Rókus-kórházba. Az orvosok nem hiszik, hogy az estét megéri. Kitéte eddig nem volt megállapítható. A VII. kerületi rendőrség kiszállt ugyan a kórházba, az életuntnál azonban semmiféle iratot nem talált, amelyből személyazonosságára következtetni lehetne. Kihallgatni sem lehetett. A rendőrtisztviselő jegyzőkönyvet vett az

FARSANGRA!

*Diszes báli meghívók.
. Izléses esküvői és .
eljegyzési értesítések.
Tánczrendek. Belépő
jegyek. Műsorok. Szin-
lapok óriási válasz-
tékban kaphatók az*

Aradi Nyomda Részvénytársaságnál

Aradon.

Jegygyűrűk!

és mindennemű ékszerek 14 karatos anyából és finom ezüsből, ugyszintén arany, ezüst, orosz tulazüst és mindennemű fém és inga, fali, ébresztő órák rendkívül nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók

IGAZ SÁNDOR

mű-órák és ékszerész

Arad, Szabadság-tér.

Simonyi-utca sarkán,
régli színház épület. 934

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Legfinomabb

bel- és külföldi rumok,
ugyszintén valódi

chinai és orosz teák

nagy választékban, a legjutányo
sabb árak mellett.

FRIEDMANN LAJOS

fűszer és csomagekereskedésében

Arad, Szabadság tér 4. (Pölzi-kávész
ház mellett.) 2109

TELEFON 507.

Hartmann János

Aradon, Rákóczi-utca 15. sz. alatt.

Tekeasztal, dákók, golyók és különlegességi kávéház berendezési cikkek készítése

műhelye.

Szakképzettségemet a párisi legelső és legnagyobb gyárban szereztem. Tekeasztalok behuzását a legújabb saját szisztém szerint behuzok ragasztás nélkül, a melyeken a golyók ugrása elő nem fordulhat. Meghívásra bárhová a vidékre is elmegyek saját szöveimmel.

Műhelyből kikerült árukért, különösen a dákók egyenességéért egy teljes évig jótállok.

Ismét eladóknak nagy árengedmény.

Használt golyókat veszek és cserélek. Gyors és pontos kiszolgálásért kezeskedem. 2226

Saját francia gyártmány szerint készült dákók, óriási választékban 2 k.-tól 100 kor. lg. Régi ócska tekeasztalokat újjáalakítok s becserélek.

Valódi orosz, Caravan
és chinai

TEÁK

eredeti csomagokban és kimérve.

Valódi Jamaicai

RUMOK

ismert saját töltésű üvegeinkben.

Legelőnyösebben ismert bevásárlási hely.

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedése 2525

ARADON.**Felnőttek és gyermekek**

előszeretettel veszik a friss és kellemes ízű

Hajós-féle**Csukamájolajat.**

Ára egy üvegnek használati utasítással 2 korona.

20 év óta tartó tyukszememet

kiirtottam az ön által feltalált világhírű Hajós-féle

„ANAGALLIN“-NAL,

miért is hálás köszönetet mond érte, tisztelője

Oláh Ferencz,
Arad-Ujtelep.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; csakis Hajós-féle „Anagallin“-t tessék kérni és elfogadni. 234

Rheuma, csusz, köszvény

fájdalmaknál rögtöni enyhülést idéző elő a

„Methylol“ balzsam. (Törvényesen védve)

Egy párszori bedörzsölés után a legmakacsabb fájdalom is megszűnik. Ára egy adagnak 1 kor. 60 fill.

Kapható az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyebázzal szemben.

Üzletszerző**ügynökök****állandó**

alkalmazást nyerhetnek

elsőrangu

életbiztosító intézetnél.

Írásbeli ajánlatok „E. L.“ jelige alatt a kiadóhivatalba küldendőek. 190

1521—1906.

Hirdetmény.

Az 1906—1907. évi egyenes adók kivetésének alapjául szolgáló jövedelmi vallomások beadására 21050—1905. számú véghatározatunkkal kitűzött és közhírré tett határidők lejárván, az 1888. évi XLIV. t. cz. 15. §-a értelmében azon megjegyzéssel tűzünk ki az adóbevallások beadására folyó január hó 22 én kezdődő újabb 8 napot, miszerint mindazon adókötelesek, kik III és IV. oszt. kereseti adó és tőkekamatadó vallomásaikat még be nem adták, azt e hó 30 ig annál inkább beadják, mert ezen utolsó határidő elmulasztása esetén adójuk hivatalból fog megállapíttatni.

Arad, 1906. évi január hó 19.

A városi tanács.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

ARADON. Weitzer János (Templom)-
utca 7. sz. a.

a „BAROSS“ kávéház átellenében egy a mostani kor igényeinek megfelelő

férfi-, női- és gyermek-**...cipész műhelyt...**

nyitottam, ahol mindenféle e szakba vágó munkák kifogástalan kiállításban, teljes szakavatottsággal az igen tisztelt megrendelőimnek a legkényesebb igényeiket is kielégítő pontossággal készülnek.

Különösen nagy gonddal vagyok a szenvedő lábak részére készülő (ortopédial) cipők készítésénél.

Sok évi tapasztalatom e szakban arra bátorítanak, hogy minden elvállalt munkát a legpontosabban teljesíthetek.

Becsés partfogásáért esedezek, kiváló tisztelettel

Virág János,

cipész-mester.

Javítások és fejelések a legnagyobb gondal, jutányos árak mellett készíttetnek. 2522

306—1906.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 26415/677—1905. számú határozata nyomán, tudomásra hozzuk, hogy a karácsony ünnepét és Szt. István napját kivéve, ezentul a heti vásárokat még az esetben is pénteken fogjuk megtartani, ha péntek ünnepnapra esnek is.

Arad, 1906. évi január hó 18.

A városi tanács.

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye

nagy fali

Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A k i n e k

ismeretség híján

háztartásra,
nevelőre,
születésvetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vincsellőre,
kertészre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodasszolgára,
pénzbeszédőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbérezni kíván

birodalmi,
házi
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
mocsit,
lovat,

Aki

mindenféle vétel vagy bérbérezés esél-
jéből keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiste-
sabban ér csélt, ha az

„ARADI KOZLONY”

kis hirdetési

rovatát használja.

Kiadó

az Erzsébet királyné-körút 13. sz.
házban egy három szoba és hozzá-
tartozókból álló utcái lakás 1906.
február hó 1-től. Bővebbet: Bánfi
Sándor zárgondnoknál. 186

Uttársnak!

Körülményesebb címet nem ad-
hatok, mint: „Nefelejtsnek.” Nr.
99. Arad, Postrestante. 192

Nagymennyiségű plépánt

eladó az Aradi Nyemda Részvény-
társaságnál.

Czukorrépa

takarmányozásra, nagyobb
mennyiségben míg a kész-
let tart, akár waggonon-
kint Kurtics állomáson,
akár kisebb mennyiségben
a helyszínén Iratoson hid-
mérlegelve,

eladó.

Bővebbet 154

Hámory gazdaság

Arad,

Telephon 229.

Azonnali alkalmazást nyer

helybéli részvénytársaságnál irodal-
teendőkben jártas fiatalember. Ke-
reskedelmi akadémia osztályvizsga,
vagy érettségivel bírók előnyben
részesülnek. Ajánlatokat „Alkal-
mazás” jelleggel e lap kiadóhiva-
talába kérünk.

Az országban a legna-
gyobb aranybánya vidé-
kén egy 15 év óta fen-
álló

Órás és ékszerüzlet

nagyobb vállalat miatt

eladó,

árúkészlettel vagy anélkül

Czím a kiadóhivatalban. 105

Ügyvédi naplók

és főkönyvek rendkívül finom erős
papírból egész vászon kötésben bór-
sarokkal 500 oldal tartalommal
24 kor. Kaphatók Ingusz I. és Fla.
Könyv és papírkereskedés. 234

Nagymennyiségű maculatura

eladó a kiadóhivatalban.

1702—1906.

Hirdetmény.

A szárazér szabályozási költség-
ben a kataszteri tisztajövedelem
alapján kivetett és az ártérbirtó-
kosok által tulfizetett költségeket
a társulat kiküldött közlege folyó
január hó 29—31-én déli 11—2
óra között a gazdasági szék föld-
szinti termében fogja az egyes tul-
fizetésben levő feleknek visszafi-
zetni.

Erről azzal értesítettnek a tul-
fizetésben levő ártérbirtokosok,
hogy a pénz felvétele végett ja-
nuár 29—31-ike közötti napon a
jelzett helyen a saját érdekükben
annál inkább jelentkezzenek, mert
a meg nem jelenő fél illetménye
különben a városi letétbe fog he-
lyeztetni.

Arad, 1906. évi január hó 22.

A városi tanács.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a legnagyobb
egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

DISZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG
KÖNYVKÖTÉSZETE

Aradi és Czímádi vasutak palotáján.

AJÁNLJUK A LEGMODERNEBB GÉ-
PEKKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZETINKET,
HOL A LEGEGYSZERŰBB BEKÖTÉSTŐL
FOGVA A LEGFENYEBB NYALTÁRSU
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.